

Anslagsbelastning och prognoser för Pensionsmyndighetens anslag

Budgetåren 2020–2023

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Innehåll

Sammanfattning	i
Inledning.....	1
Prognoser för inkomstindex och balanstal.....	3
Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	11
1:1 Garantipension till ålderspension	11
1:2 Efterlevandepensioner till vuxna.....	14
1:3 Bostadstillägg till pensionärer	17
1:4 Äldreförsörjningsstöd.....	20
2:1 Pensionsmyndigheten	23
Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	53
1:5 Barnpension och efterlevandestöd	53
1:7 Pensionsrätt för barnår.....	56
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget.....	59

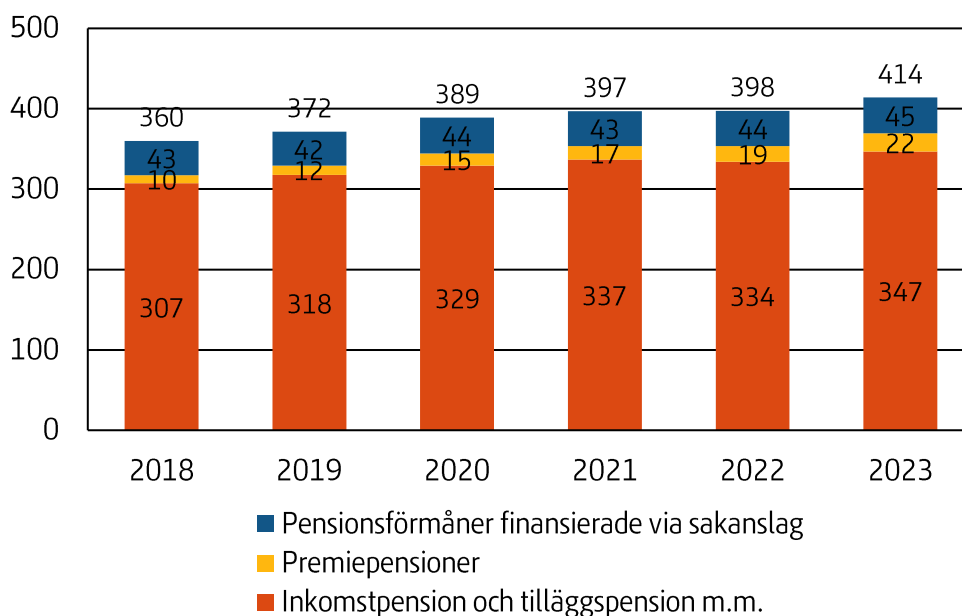
?

Sammanfattning

Enligt regeringens regleringsbrev har Pensionsmyndigheten i uppdrag att redovisa utgiftsprognoser för förmåner inom dess ansvarsområde.

I diagrammet nedan redovisas utgiftsutvecklingen från 2018–2023.

Figur 1. Utgiftsutveckling från 2018–2023

De totala utgifterna förväntas öka enligt prognosen, från 360 miljarder kronor år 2018 till 414 miljarder kronor år 2023. Utgifterna ökar som en följd av fler ålderspensionärer och att pensionerna ökar nominellt. Antalet ålderspensionärer med inkomstpension eller tilläggs-pension beräknas öka från 2,2 miljoner år 2018 till 2,4 miljoner år 2023.

Från de antaganden som gjorts avseende inkomstindex beräknas följande förändringar för inkomstpensionerna och tilläggs-pensionerna:

Tabell 1. Indexering av inkomstpensioner, procent

	2020	2021	2022	2023
Majprognos	+2,1	-1,5	+0,9	+1,9
Juliprognos	+2,1	+0,8	-2,7	+2,1

Inkomstpensionen prognostiseras att öka 2021 för att sedan för 2022 minska. För år 2021 prognostiseras att inkomstpensionen kommer räknas upp med 0,8 procent vilket är högre jämfört med föregående prognos. Prognosen baseras på Konjunkturinstitutets (KI) prognos från juni. Konjunkturinstitutet har justerat upp prognosen för lönesumman relativt kraftigt i år jämfört med föregående prognos. Anledningen till det är de

insatser som regeringen genomför och då främst korttidsarbete. Prognosen för lönesumman för 2021 är sänkt jämfört med föregående prognos vilket påverkar inkomstindex för 2022. Följderna på ekonomin av pandemin förväntas komma senare och lågkonjunkturen tros pågå längre än vad KI trodde i föregående prognos. Den tidigare prognosen från den 1 april var osäker och prognosen har nu reviderats med anledning av utvecklingen under pandemin.

Prisbasbeloppet, som bland annat påverkar garantipensionen, ökar med 1,7 procent 2020. För år 2021 beräknas prisbasbeloppet öka med 0,2 procent för att för åren därefter öka mer.

Antalet ålderspensionärer ökar under prognosperioden vilket har en höjande effekt på antalet som får bostadstillägg eller garantipension. Indexeringen av pensionen medför att garantipension, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd räknas om. Antalet som erhåller bostadstillägg eller garantipension kan också påverkas något av indexeringen av pensionerna då ökad pension minskar storleken på dessa förmåner och omvänt. Antalet med garantipension och bostadstillägg beräknas under prognosperioden öka svagt.

De viktigaste förändringarna jämfört med föregående anslagsuppföljning

Prognosen för inkomstindex har höjts relativt mycket för 2021 vilket har en sänkande effekt på utgifterna för bland annat bostadstillägg och garantipension. För åren 2022–2023 är prognosen för inkomstindex sänkt. Prognosen för prisbasbeloppet har sänkts för åren 2022–2023 vilket sänker utgifterna bland annat för garantipension.

Prognosen av utgifterna för ålderspension år 2021 har höjts med 7,8 miljarder kronor jämfört med föregående anslagsuppföljning, främst på grund av höjt inkomstindex. Utgifterna för år 2022–2023 minskar med 4,1 respektive 3,6 miljarder kronor på grund av sänkt prognos för inkomstindex. Utgifterna för premiepension höjs med 1,0 miljarder kronor 2021, 1,3 miljarder 2022 kronor och 1,6 miljarder kronor 2023 till följd av återhämtningen på aktiemarknaderna.

Prognosändringarna för övriga förmåner kan betraktas som relativt små bortsett från de förändringar som orsakas av ändrade prognoser för inkomstindex och prisbasbeloppet.

Jämfört med föregående prognos är utgiftsprognosen sänkt för de anslag som påverkar statsbudgeten, som beror av indexeringen av pensioner, med 409 miljoner kronor år 2020 och 111 miljoner kronor år 2021.

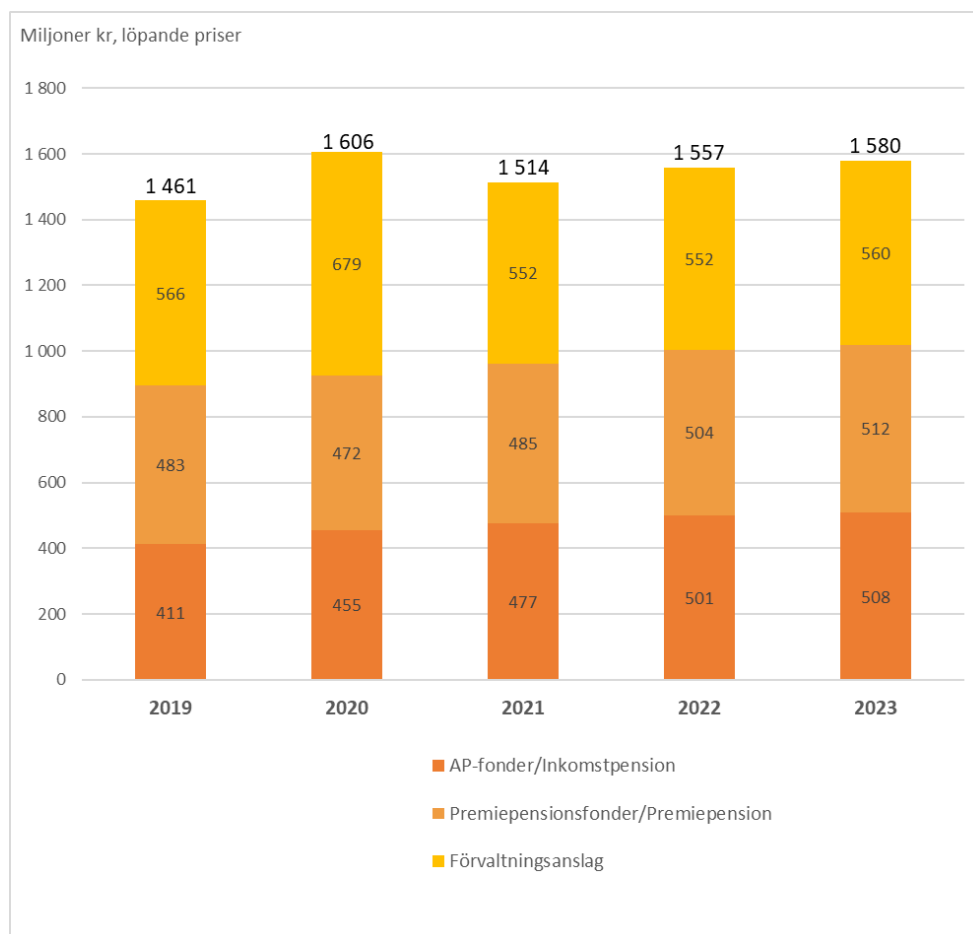
Administrationskostnader

Anslagsprognosen 2021–2023 är oförändrad jämfört med föregående prognos och fortsatt anpassad till aviserade medel i senaste budgetpropositionen (BP20). Konsekvenser av detta beskrivs under avsnittet *De totala administrationskostnaderna* längre fram i denna prognos. Där finns även beräkningar av myndighetens faktiska medelsbehov för att säkerställa verksamheten inom våra befintliga uppdrag samt för att

genomföra aktuella reformer, dvs. behovet av ytterligare medel utöver de som redovisas i prognosuppgifterna. Detta gäller samtliga år under perioden som prognosen sträcker sig. Ändrade beräkningar i dessa delar är främst hänförliga till den omplanering som myndigheten gjort för att hantera förberedelserna för införandet av det remitterade förslaget till inkomstpensionstillägg.

Nedan följer en sammanställning av Pensionsmyndighetens administrationskostnader så som de är angivna i prognosen.

Figur 2. Administrationskostnader i löpande priser åren 2019–2023.

Inledning

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2020 ska Pensionsmyndigheten redovisa utgiftsprognoser för 2020–2023. Prognoserna ska lämnas i löpande priser. Prognoserna ska kommenteras både i förhållande till föregående prognostillfälle och i förhållande till statens budget. De antaganden som ligger till grund för prognoserna ska redovisas.

Denna rapport är svar på regeringsuppdraget och redovisas genom inrapportering i Hermes.

Uppdrag

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2020 ska följande redovisas:

- preliminärt utfall för 2019 för samtliga anslag och anslagsposter samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget (endast den 10 februari)
- belastning på samtliga anslag och anslagsposter redovisat totalt samt fördelat per månad
- prognoser för 2020 för samtliga anslag och anslagsposter samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget, redovisat totalt samt fördelat per månad
- beräkningar av samtliga anslagsnivåer och anslagsposter samt utgifter för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2020–2023
- prognoser för balanstalet för 2021–2023
- prognoser för inkomstindex för 2021–2023
- förklaring till och analys av utfall i samband med förändringar i prognoser,
- beskrivningar av eventuella förändringar av prognosmodeller,
- prognosen för ackumulerad skuld till Riksgäldskontoret avseende räntekontokredit enligt 7 kap 4 § budgetlagen (2011:203) och hur skulden belastar anslag, respektive AP-fonderna och premiepensionssystemet samt
- användningen av den särskilda krediten enligt 7 kap 6 § budgetlagen (2011:203).

I denna rapport redovisas prognoser för åren 2020–2023 för anslag inom Pensionsmyndighetens ansvarsområde inom utgiftsområdena 11 och 12 samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. I respektive avsnitt redovisas även en jämförelse med närmast föregående prognos.

En sammanfattande tabell för 2020 för anslagsuppföljningen inkluderande jämförelse med statens budget redovisas i bilaga 1. Utvecklingen av antal förmånstagare och av olika medelbelopp med mera redovisas i bilaga 2. Månadsfördelade prognoser för 2020 redovisas i bilaga 3.

Prognoserna för inkomstindex och balanstal redovisas i ett eget avsnitt.

Redovisningen av ackumulerad skuld till Riksgäldskontoret avseende räntekontokredit samt användningen av den särskilda krediten redovisas i avsnitt 11.2:1 Pensionsmyndigheten.

Prognosunderlag

Vi använder det mest aktuella dataunderlag som finns tillgängligt. Det innebär att statistik för juni och det ekonomiska månadsutfallet till och med maj 2020 har kunnat användas som underlag i prognosen.

Vid prognoserna tas hänsyn till föreslagna regeländringar i lagda propositioner med lagförslag. Däremot tas oftast inte hänsyn till av regeringen aviserade regeländringar för vilka lagförslag saknas eftersom detaljerat underlag för beräkningar inte finns. Ingen hänsyn har tagits till höjningen av pensionsåldern från 65 till 66 år 2023 eftersom det inte finns någon proposition. Inte heller har någon hänsyn tagits till höjningen av lägsta uttagsåldern från 62 till 63 år 2023 av samma anledning. Någon prognos över inkomstpensionstillägget har av samma skäl inte genomförts.

Till beräkningarna har vi använt den befolkningsprognos från SCB som kom i april 2020.

Från Konjunkturinstitutet har hämtats in uppgifter med prognoser för löneutveckling och prisbasbelopp med mera. Dessa prognoser har legat till grund för vid prognosberäkningarna i anslagsuppföljningen.

Konjunkturinstitutets prognos är från den 17 juni. Den antagandebild som använts redovisas i bilaga 2. Konjunkturinstitutets prognoser i denna tid är osäkra och det finns en betydande risk att utvecklingen blir sämre.

Kontaktpersoner

Anslag	Kontaktperson
Prognoser för inkomstindex och balanstal	Stefan Granbom Erik Granseth Karl Birkholz
11.1:1 Garantipension till ålderspension	Stefan Granbom
11.1:2 Efterlevandepensioner till vuxna	Markus Andersson
11.1:3 Bostadstillägg till pensionärer	Stefan Granbom
11.1:4 Äldreförsörjningsstöd	Stefan Granbom
11:2:1 Pensionsmyndigheten	Johan Söderberg
12.1:5 Barnpensioner och efterlevandestöd	Stefan Granbom
12.1:7 Pensionsrätt för barnår	Jesper Lorentz
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	Jesper Lorentz Markus Andersson

Samtliga kan nås på telefon 0771-771 771

Prognoser för inkomstindex och balanstal

Enligt regleringsbrevet för Pensionsmyndigheten ska prognoser lämnas för balanstalet och inkomstindex för 2021–2023.

Inkomstindex för ett givet år baserades fram till år 2016 på de tre föregående årens genomsnittliga realinkomstutveckling samt förändringen av konsumentprisindex mellan juni året innan och juni två år innan. Från och med år 2017 baseras inkomstindex på förändringen av genomsnittlig pensionsgrundande inkomst mellan två år. Pensionsgrundande inkomster (PGI) som överstiger 0,423 prisbasbelopp ingår för individer som är mellan 16–64 års ålder. Både inkomster över och under det så kallade avgiftstaket på 8,07 inkomstbasbelopp ingår i inkomstmättet.

Inkomstindex för åren 2021–2023 är beräknat utifrån Konjunkturinstitutets prognos för summa PGI. Prognosen är från den 17 juni och är i dessa tider osäker.

Pensionsmyndigheten har gjort en prognos för antal med PGI som baseras på Konjunkturinstitutets prognos för sysselsättning samt SCB:s befolkningsprognos. Pensionsmyndigheten har därefter färdigställt prognosen för inkomstindex för åren 2021–2023. Den antagandebild som använts till prognoserna finns i bilaga 2.

Inkomstindex för år 2020 är 182,58 vilket innebär att indexet ökade med 3,8 procent jämfört med år 2019. Prognos för de olika delarna i inkomstindex redovisas nedan.

Tabell 2. Prognos pensionsgrundande inkomst (PGI)

	Utfall			Prognos			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Summa PGI (miljarder kronor)	1 666	1 729	1 811	1 882	1 923	1 904	1 988
Procentuell utveckling	4,5	3,8	4,7	3,9	2,2	-1,0	4,4
Antal med PGI (tusental)	5 298	5 369	5 458	5 466	5 456	5 462	5 501
Förändring (tusental)	+84	+71	+89	+8	-10	+6	+39
Snittinkomst (tusental kronor)	314	322	332	344	352	349	361
Procentuell utveckling	2,9	2,5	3,1	3,8	2,4	-1,1	3,7

Utvecklingen av antalet personer i åldern 16–24 som arbetar och som når över inkomsten på 0,423 prisbasbelopp per år har relativt stor betydelse för antalet med pensionsgrundande inkomst. Antalet med pensionsgrundande inkomst för dem som är äldre förändras inte så mycket från år till år. De yngre har i regel låga inkomster. Under senare år har befolkningen ökat samtidigt som sysselsättningsgraden har ökat. Antalet med pensionsgrundande inkomst har därför ökat.

Summa PGI styrs främst av lönesummeutvecklingen men till viss del även av prisbasbeloppets utveckling eftersom prisbasbeloppet påverkar många socialförsäkringar.

Jämfört med föregående anslagsuppföljning är prognosen för inkomstindex höjd för år 2021 men sänkt för 2022. Inkomstpensionen prognostiseras att öka 2021 för att sedan för 2022 minska. För år 2021 prognostiseras att inkomstpensionen kommer att räknas upp med 0,8 procent vilket är högre jämfört med föregående prognos. Konjunkturinstitutet har justerat upp prognosen för lönesumman relativt kraftigt i år jämfört med föregående prognos. Anledningen till det är de insatser som regeringen genomför och då främst korttidsarbete. Prognosen för lönesumman för 2021 är sänkt jämfört med föregående prognos. Följderna på ekonomin av pandemin förväntas komma senare och lågkonjunkturen tros pågå längre än vad Konjunkturinstitutet trodde i föregående prognos. Den tidigare prognosen från den 1 april var osäker och prognosen har nu reviderats med anledning av utvecklingen under pandemin.

Tabell 3. Prognos inkomstindex

	Fastställda inkomstindex				Prognos		
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Procentuell förändring av inkomstindex	3,7	1,5	3,1	3,8	2,4	-1,1	3,7
Inkomstindex, ny prognos	168,16	170,73	175,96	182,58	186,93	184,83	191,64
Inkomstindex, föregående prognos					182,70	187,38	194,09

Beräkningen av *balanstalet* baseras på samma antaganden som utgiftsprognoserna.

Balanstalet består av tre komponenter, avgiftstillgång, AP-fondernas fondkapital samt pensionsskuld.

Ett gemensamt antagande har gjorts för utvecklingen av aktiekurserna. Det är nödvändigt att göra ett sådant antagande för att kunna beräkna AP-fondens ställning och därmed balanstalet. Vid beräkningen antas att aktier ger en överavkastning i förhållande till korta räntor på 3,5 procent, inklusive utdelningar. Av dessa 3,5 procent förväntas 2,5 procentenheter komma från utdelning och ungefär 1 procentenhet från orealiserad avkastning. Korta räntor förväntas bidra med ungefär 0 procent avkastning. Under ett innevarande år beaktas kursutvecklingen hittills under året, vilket för den här prognosen innebär utvecklingen från årsskiftet fram till slutet av juni. Den beskrivna schablonmetoden tillämpas för resten av året, med hänsyn till antalet månader som återstår av året. Avkastningsantagandet är behäftat med mycket stor osäkerhet och bör inte betraktas som en ”prognos”. Även två alternativa antaganden har gjorts för kursutvecklingen för att illustrera hur detta antagande påverkar balanstatsprognosen.

I huvudalternativet antas att aktiekurserna sjunker med 9 procent 2020 och ökar med en procent 2021. Räntan antas förbli vid cirka 0 procent. Detta alternativ har legat till grund för beräkningen av eventuella balansindex. De övriga två alternativen ska ses som en känslighetsanalys om hur balanstalet påverkas av antagandet om aktiekursernas utveckling. I det optimistiska alternativet har antagandet höjts med tio procentenheter för varje år jämfört med huvudalternativet och i det pessimistiska alternativet har det sänkts lika mycket.

Den tabell som följer redovisar bland annat de antaganden som gjorts för kursutvecklingen 2020 och 2021. Något antagande om kursutvecklingen 2022 och 2023 behöver inte göras eftersom balanstalet för 2023 baseras på utfallet 2021. I tabellen visas balanstal för 2021 och prognos för 2022–2023.

Från och med 2017 har det införts dämpade balanstal som i stället för balanstalen används vid beräkning av balansindex. Detta innebär att bara en tredjedel av balanstalets avvikelse från 1,0 påverkar balansindex. Det dämpade balanstalet redovisas endast för huvudalternativet.

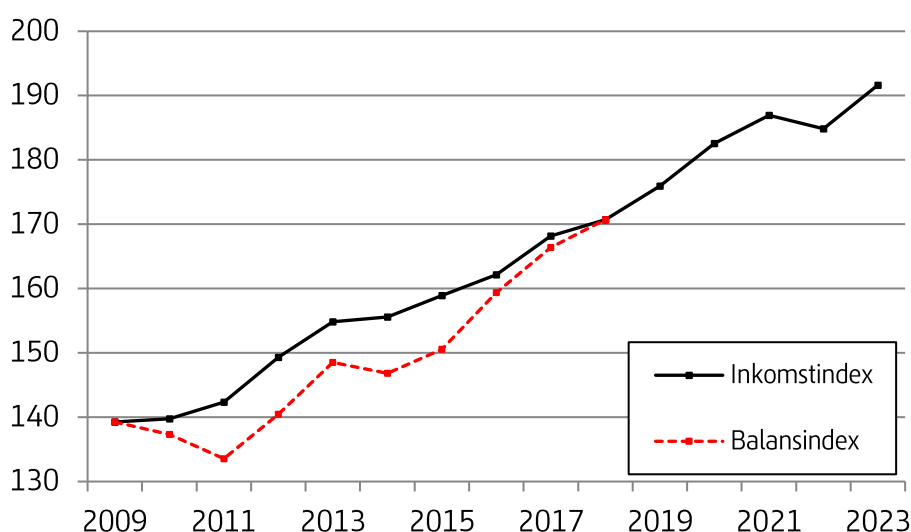
Endast för det pessimistiska alternativet kommer en ny balanseringsperiod inledas under prognoshorizonten. Prognosen är mycket osäker och det finns en betydande risk för en sämre utveckling.

Tabell 4. Prognos för balanstal enligt de tre olika alternativen

	2020	2021	2022	2023
Aktiekursernas utveckling, %				
- Huvudalternativ	-9	1		
- Optimistiskt alternativ	+1	+11		
- Pessimistiskt alternativ	-19	-9		
Balanstal, utfall och prognos				
- Huvudalternativ	1,0505	1,0802	1,0452	1,0167
- Optimistiskt alternativ	1,0505	1,0802	1,0561	1,0380
- Pessimistiskt alternativ	1,0505	1,0802	1,0344	0,9968
Dämpat balanstal, prognos				
- Huvudalternativ	1,0168	1,0267	1,0151	1,0056

Diagrammet som följer visar utvecklingen och prognoser för inkomstindex och balansindex i huvudalternativet. Sedan 2018 kommer det endast att finnas inkomstindex och inte något balansindex enligt beräkningen då balanstalet är över 1,0.

Figur 3. Inkomstindex och balansindex 2009–2023

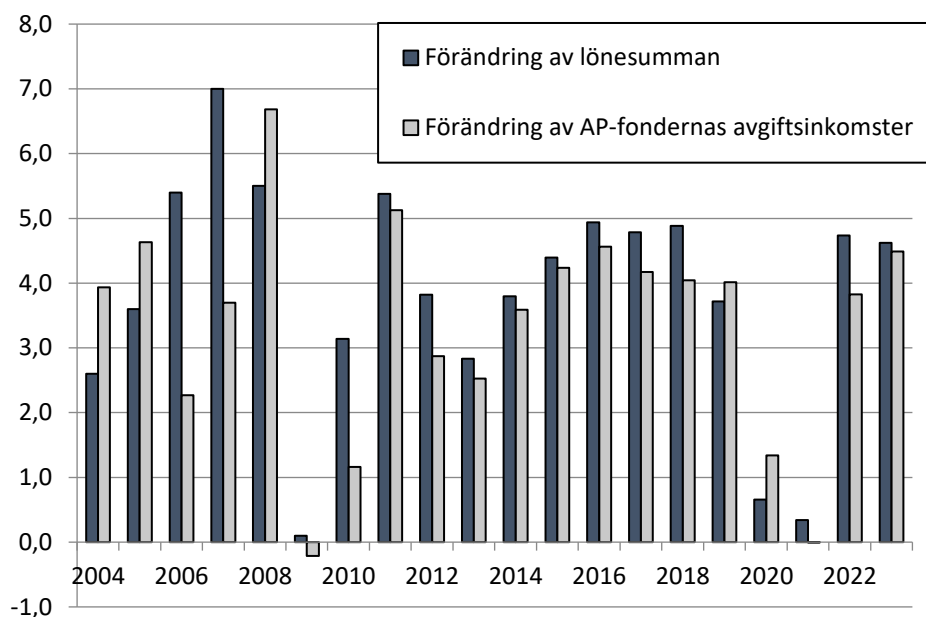

Balanstalet för 2021 är 1,0802. Pensionssystemets tillgångar består till största delen av avgiftstillgången vars utveckling styrs av pensionssystemets avgiftsinkomster och omsättningstiden. Avgiftsinkomsterna består av en arbetsgivaravgift och egenavgift samt en allmän pensionsavgift och en statlig ålderspensionsavgift. Arbetsgivaravgiften och den allmänna pensionsavgiften påverkas av lönesummans utveckling. Egenavgiften kan ha en annan utvecklingstakt men den avgiften utgör bara några procent av avgiftsinkomsterna. Den statliga ålderspensionsavgiften utgör för närvarande 7–8 procent av avgiftsinkomsterna. Den påverkas till exempel av utvecklingen inom sjuk- och arbetslöshetsförsäkringarna. Den statliga ålderspensionsavgiften har ofta haft en låg men ojämn utvecklingstakt.

Avgiftsinkomsterna har ökat i lägre takt än lönesumman för de flesta åren. Majoriteten av avgiftsinkomsten kommer från allmän pensionsavgift och arbetsgivaravgift (egenavgift för egenföretagare) som följer utvecklingen av lönesumman, bortsett från inkomster över intjänandetaket. En mindre del av den totala avgiftsinkomsten utgörs av avgifter från den statliga ålderspensionsavgiften som avser pensionsgrundande ersättning från social- och arbetslöshetsförsäkringarna eller transfereringar som ger pensionsgrundande belopp. Avgiftsinkomsterna från den statliga ålderspensionsavgiften följer inte utvecklingen av lönesumman.

För prognosen ser det något annorlunda ut vilket främst beror av att den allmänna pensionsavgiften påverkas med viss eftersläpning av lönesummans utveckling. Denna effekt blir extra tydlig vid stora skillnader mellan årliga förändringstakter som nu för år 2020. En jämförelse mellan lönesummans utveckling och avgiftsinkomsterna redovisas i diagrammet som följer.

Figur 4. Förändring av lönesumman respektive AP-fondernas avgiftsinkomster jämfört med året innan, procent

Tabellen som följer visar de komponenter som ingår i balanstalet. Beloppen anges i miljoner kronor.

Tabell 5. Prognos för skulder, tillgångar och balanstal samt jämförelse med tidigare prognos

Balanseringsår		Avgifts-tillgång	AP-fonderna	Summa tillgångar	Pensionsskuld	Balanstal
2021	Utfall	8 616 216	1 596 342	10 212 558	9 454 228	1,0802
2022	Ny prognos	8 766 762	1 499 159	10 265 921	9 821 695	1,0452
	Föregående prognos	8 656 363	1 375 525	10 031 888	9 818 259	1,0218
2023	Ny prognos	8 733 193	1 495 722	10 228 915	10 060 724	1,0167
	Föregående prognos	8 711 439	1 374 520	10 085 959	9 845 398	1,0244

Det högre prognostiserade balanstalet för 2022, jämfört med föregående prognos, beror på avgiftstillgången som bedöms utvecklas något bättre och en förbättrad ställning för AP-fondernas tillgångar. Balanstalsprognosen baseras på de antaganden som ingår i Konjunkturinstitutets prognos från 17 juni. Lönesumman har historiskt sett utvecklats med en större tröghet och eftersläpning i förhållande till BNP-utvecklingen. I föregående prognos antogs att lönesumman för 2020 skulle minska men i denna prognos förväntas den öka något. En anledning till det är de insatser som regeringen

genomför och då främst korttidsarbete. Utvecklingen av BNP är mer negativ i denna prognos än i föregående ordinarie prognos, som släpptes i början av april. Däremot är den något mer positiv än den nerskalade extraprognos som Konjunkturinstitutet lämnade i slutet av april och som delvis beaktades i vår majprognos. För 2021 antas dock förhållandet bli det omvända där lönesumman har en svagare utveckling än BNP.

Avgiftsinkomsten påverkas med viss eftersläpning i förhållande till lönesummans utveckling och en nedgång med 2 procent hos lönesumman ger en minskning på knappt 1 procent för avgiftsinkomsten för innevarande år. Balanstalet sjunker i sin tur med ungefär 0,85 procent vid en nedgång av avgiftsinkomsten med 1 procent.

Avgiftsinkomsterna antas öka med drygt en procent i jämförelse med året innan, se figur 2. Samtidigt väntas pensionsskulden öka med 3,8 procent till följd av indexeringen för 2020, se tabell 2. I kombination med den förväntade minskningen av AP-fondernas tillgångar ger detta ett prognostiserat balanstal för 2022 på 1,0452 för huvudalternativet.

Balanstalet för 2021 är 1,0802 vilket innebar ett överskott inom inkomstpensionssystemet på nästan 750 miljarder kronor för år 2019. Enligt huvudalternativet prognostiseras balanstalet för år 2022 bli 1,0452 vilket motsvarar ett överskott på cirka 450 miljarder kronor för år 2020.

Följsamhetsindexering m.m.

Alla inkomstpensioner samt tilläggspensioner är följsamhetsindexerade. Detta innebär att pensionerna räknas om vid varje årsskifte med förändringen av inkomstindex efter ett avdrag på 1,6 procentenheter. Om balanseringen är aktiverad används ett så kallat balansindex i stället för inkomstindex.

År 2020 blev inkomstpensionerna uppräknade med 2,1 procent. För år 2021 beräknas inkomstpensionerna öka för att minska 2022. Genom att räkna bort effekten av förändringen av prisbasbeloppet kan real förändring av inkomstpensionerna beräknas. Inkomstpensionerna beräknas minska reallt för åren 2021–2023.

Tabellen nedan visar effekten av följsamhetsindexeringen enligt huvudalternativet ovan. Förändringen för inkomstpension gäller också tilläggspension över 65 år.

Tabell 6. Index- och inkomstpensionsutveckling 2019–2023

	2019	2020	2021*	2022*	2023*
Förändring av inkomstindex, %	+3,1	+3,8	+2,4	-1,1	+3,7
Nominell förändring av inkomstpensionerna, %	+1,4	+2,1	+0,8	-2,7	+2,1
Förändring av prisbasbelopp, %	+2,2	+1,7	+0,2	+1,3	+1,5
Real förändring av inkomstpensionerna, %	-0,7	+0,4	+0,6	-3,9	+0,6

*kursiv stil är prognos för åren 2021–2023

Balansindex har tidigare använts istället för inkomstindex på grund av de negativa balanseringarna 2010, 2011 och 2014. Indexeringen är återställd 2018 och för år 2019 finns det inte heller något balansindex eftersom balanstalet är över ett. För åren 2020–2023 beräknas att balanstalet och därmed också det dämpade balanstalet blir större än 1,0 vilket innebär att det inte blir någon balansering dessa år enligt beräkningen.

Sänkningen av den inkomstgrundade pensionen 2010–2011 och 2014 höjde garantipensionen för dem som hade både inkomstgrundad pension och garantipension. När inkomstpensionen sänks tillkommer det även en del nya ”garantipensionärer” som hamnar under brytpunkten för garantipension. De får dock låga belopp i garantipension. Balanseringen hade därför en höjande effekt på utgifterna för garantipension, bostadstillägg och i visst mån äldreförsörjningsstöd. Vissa änkepensioner påverkas också av balanseringen.

Prisbasbeloppet beräknas öka under perioden 2020–2023. Höjda prisbasbelopp har en höjande effekt på utgiftsnivån för garantipension till ålderspension, garantipensioner till efterlevandepension, äldreförsörjningsstöd, efterlevandestöd samt tilläggspension före 65 års ålder. Inkomstindex beräknas också öka. Det påverkar inkomstgrundade efterlevandepensioner inklusive barnpensioner. Prognosen för inkomstindex påverkar också pensionsrätten för barnår.

Tabellen nedan visar de fyra viktigaste indexen inom pensionssystemet för åren 2020–2023. De tre förstnämnda är prognostiserade av Pensionsmyndigheten medan prisbasbeloppet är prognostiserat av Konjunkturinstitutet. Indexen redovisas också i bilaga 2. Åren 2020–2023 kommer det inte att finnas något balansindex enligt beräkningen.

Tabell 7. Fastställda och prognostiserade index och basbelopp

	2020	2021	2022	2023
Inkomstindex	182,58	186,93	184,83	191,64
Inkomstbasbeloppet	66 800	68 400	67 600	70 100
Prisbasbeloppet	47 300	47 400	48 000	48 700

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

1:1 Garantipension till ålderspension

Tabell 8. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2020	2021	2022	2023
14 483 600	13 543 100	14 013 700	14 219 200

Analys

Antalet ålderspensioner beräknas öka under åren 2020–2023 eftersom det är fler som tillkommer än som avlider. Nya ålderspensionärer har inkomstgrundad pension i betydligt större utsträckning än äldre ålderspensionärer. Därför är det en lägre andel av de nya pensionärerna som får garantipension. Antalet garantipensionärer påverkas även av relationen mellan följsamhetsindexeringen och prisindexeringen. De år följsamhetsindexeringen är högre än prisindexeringen minskar antalet garantipensionärer av detta skäl och vice versa. Det beror på att garantipensionens gränsvärden räknas upp med prisbasbeloppet samt att garantipensionen avräknas mot inkomstpensionen som följsamhetsindexeras.

Prisbasbeloppet beräknas öka under åren 2020–2023. Det har en höjande effekt på utgiftsnivån. Följsamhetsindexeringen beräknas öka något mindre i förhållande till prisbasbeloppet för åren 2021–2023. Det har också en höjande effekt på utgiftsnivån.

Det är 724 000 ålderspensionärer som beräknas ha garantipension vid mitten av år 2020. Antalet ålderspensionärer med garantipension beräknas bli 672 000 år 2021 och 716 000 år 2023.

Nivån för garantipensionen har höjts med cirka 200 kronor per månad från 2020. Även det medför att antalet förmånstagare ökar.

Genomsnittligt garantipensionsbelopp beräknas bli ungefär oförändrat fram till år 2023. Det beror till största del på indexeringen.

Det kom en dom från EU-domstolen i december 2017 som innebär att garantipensionen ska beräknas annorlunda för personer som har bott och tjänat in pension och försäkringsperioder i flera EU/EES-länder. Förmånen kommer med den nya tillämpningen att endast beviljas till personer bosatta i Sverige och i beräkningen kommer hänsyn att tas till pensionärens totala försäkringstid inom EU/EES, inte bara den svenska försäkringstiden. Garantipensionen kommer samtidigt att minska med faktiskt beviljade utländska pensioner från andra EU/EES-länder vilket inte görs idag. Garantipensionen kan i olika fall bli både högre och lägre. Vi bedömer att utgifterna i slutändan blir något högre jämfört med den tidigare

tillämpningen. Den nya tillämpningen har gällt sedan februari 2019 för nybeviljade ärenden och befintliga ärenden har ändrats sedan juli 2019. Garantipension kommer fortsatt att betalas ut till personer bosatta utanför Sverige inom EU/EES under 2019–2020 för att därefter eventuellt upphöra, beroende på politiska beslut.

Ingen hänsyn har tagits till höjningen av den lägsta åldern för att ta ut garantipension från 65 till 66 för år 2023 eftersom det inte finns någon proposition.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i maj 2020.

Tabell 9. Prognosjämförelse utgifter för garantipension. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2020	2021	2022	2023
Föregående prognosbelopp	14 577 600	14 020 100	14 221 700	14 236 200
Överföring till/från andra anslag				
Ändrade makroekonomiska antaganden		-361 000	-96 000	+88 000
Volym- och strukturförändringar	-94 000	-116 000	-112 000	-105 000
Ny regel				
Övrigt				
Ny prognos	14 483 600	13 543 100	14 013 700	14 219 200
Differens i 1000-tal kronor	-94 000	-477 000	-208 000	-17 000
Differens i procent	-0,6	-3,4	-1,5	-0,1

Ändrade makroekonomiska antaganden

Utgifterna för garantipension påverkas främst av prisbasbeloppet men indirekt även av inkomstindex/balansindex (ju lägre inkomstindex/balansindex desto högre garantipensioner).

Prognosen för prisbasbeloppet är sänkt för åren 2022–2023 jämfört med prognosen i budgetunderlaget. Det har haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen för dessa år.

Prognosen för inkomstindex är höjd för år 2021 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen för 2021. Prognosen för inkomstindex är sänkt för åren

2022–2023 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning och det har en höjande effekt för utgiftsprognosen.

Volym- och strukturförändringar

De retroaktiva utgifterna (utbetalningar och indragningar som kan vara för tidigare månader) beräknas bli något lägre beroende på utfall för de första månaderna 2020.

Medelbeloppet har sänkts något beroende på utfall för de första månaderna för 2020.

Vi antar något högre dödstal under 2020 jämfört med föregående prognos. Det har en marginellt sänkande effekt på utgiftsprognosen.

1:2 Efterlevandepensioner till vuxna

Tabell 10. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2020	2021	2022	2023
9 975 500	9 360 600	8 465 500	8 009 400

Från anslaget finansieras änkepension, allmän omställningspension, förlängd omställningspension och särskild efterlevandepension samt garantipensioner till dessa förmåner. Änkepension svarar för 92 procent av utgifterna.

Analys

Änkepensionssystemet är under avveckling. För åren 2020–2023 beräknas antalet änkepensioner minska med drygt 11 000 per år. Antalet änkepensioner prognosticeras till drygt 223 000 i genomsnitt under 2020 och förväntas sjunka till 189 000 år 2023. Antalet garantipensioner till änkepension prognosticeras till 2 500 i genomsnitt under 2020 och beräknas minska till 1 200 år 2023.

Allmänna omställningspensioner beräknas minska något på sikt men kan också variera lite mellan åren. För 2020 beräknas antalet bli 3 300 och minska till 3 100 år 2023. Antalet garantipensioner till allmän omställningspension beräknas bli knappt 2 200 år 2020 och minska till 2 000 år 2023.

Antalet förlängda omställningspensioner beräknas minska från knappt 2 900 under 2020 till knappt 2 800 år 2023. Garantipensioner till förlängd omställningspension beräknas vara ungefär oförändrad över prognoshorizonten.

EU-domstolen meddelade i december 2017 sin dom i ett mål om den svenska garantipensionen. Enligt domen ska garantipension kategoriseras som en minimiförmån enligt artikel 58 i EU:s förordning 883/2004. Enligt den nya lagen ska Sverige inte fortsätta betala ut garantipension till personer som är födda 1938 eller senare och som är bosatta i ett annat land inom EES eller i Schweiz. Garantipensionen kommer samtidigt att minskas utifrån storleken på eventuell utländsk pension från andra EU/EES-länder vilket inte görs idag.

Garantipension kommer fortsatt att betalas ut till personer bosatta utanför Sverige inom EU/EES under 2020 för att därefter eventuellt upphöra, beroende på politiska beslut. Prognosen tar fortsatt inte hänsyn till utfallet av EU-domen då de nya reglerna, när de antas, beräknas få liten effekt på utgifterna för efterlevandepension till vuxna. Under 2019 betalades sammanlagt 8 miljoner ut i garantipension för efterlevande till personer som inte var folkbokförda i Sverige. I och med avvecklingen av garantipension till änkepension så minskar de totala utgifterna för garantipensionerna relativt mycket varje år.

Ingen hänsyn har tagits till höjningen av riktålder från 65 till 66 för år 2023 eftersom det inte finns någon proposition.

Med anledning av covid-19 så beaktar prognosen att dödligheten under 2020 kommer att vara högre än vanligt. För beräkningen av omställningspensionerna antas en utveckling som motsvarar den för 2018, vilket är ett närliggande år med ovanligt hög dödlighet. Utvecklingen av antalet änkepensioner är dock mer komplex. Samtidigt som ökad dödlighet bland kvinnor leder till färre änkepensioner så leder ökad dödlighet bland män till att fler kvinnor kan beviljas änkepension. På grund av demografiska skillnader och skillnad i regler mellan åldersgrupperna så kan effekten av ökad dödlighet leda till både fler och färre änkepensioner beroende på vilka som drabbas.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i maj 2020.

Tabell 11. Prognosjämförelse utgifter för efterlevandepension till vuxna. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2020	2021	2022	2023
Föregående prognosbelopp	9 966 500	9 173 500	8 606 400	8 137 700
Överföring till/från andra anslag				
Ändrade makroekonomiska antaganden	+1 000	+205 700	-115 000	-96 000
Volym- och strukturförändringar	+8 000	-18 600	-25 900	-32 300
Ny regel				
Övrigt				
Ny prognos	9 975 500	9 360 600	8 465 500	8 009 400
Differens i 1000-tal kronor	+9 000	+187 100	-140 900	-128 300
Differens i procent	+0,1	+2,0	-1,6	-1,6

Ändrade makroekonomiska antaganden

De inkomstgrundade efterlevandepensionerna påverkas av inkomstindex. Garantipensionerna påverkas främst av prisbasbeloppet men indirekt också av inkomstindex (ju högre inkomstindex desto lägre garantipensioner). Inkomstindex har störst inverkan på utgiftsprognosen. För prognosen av

omställningspension används en sammanvägning av timlöneökningen under flera år.

Inkomstindex har höjts med 2,3 procent för 2021 och sänkts med 1,4 procent och 1,3 procent för 2022 respektive 2023. Detta medför att utgifterna för efterlevandepension till vuxna ökas med 204 miljoner 2021 samt minskas med 116 miljoner för 2022 och 96 miljoner för 2023.

Prisbasbeloppet har sänkts med 0,2 procent och 0,6 procent för 2022 respektive 2023. Timlöneökningen har sänkts med 0,1 procentenheter för 2018, höjts med 3,5 för 2020 och sänkts med 4,0 och 0,1 för 2021 respektive 2022. Den samlade effekten av ändrade prognoser av prisbasbelopp och timlöneökning svarar för en ökning på 1 miljoner 2020, knappt 2 miljoner 2021 och 1 miljon 2022.

Volym- och strukturförändringar

Jämfört med föregående prognos så har antalet änkepensioner sänkts med mellan 200 och 600 per år över hela prognoshorizonten. Antalet har justerats ned till följd av utvecklingen enligt månadsstatistiken över första halvåret av 2020. Detta svarar för en minskning med knappt 7 miljoner 2020 och med 14 till 20 miljoner per år 2021–2023.

Antalet omställningspensioner har höjts något och genomsnittlig utbetalning har sänkts något över hela prognoshorizonten. Baserat på månadsstatistiken för årets sex första månader så beräknas andelen retroaktiva utbetalningar inom omställningspension bli ovanligt höga. Detta ökar utgifterna för omställningspension under 2020.

1:3 Bostadstillägg till pensionärer

Tabell 12. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2020	2021	2022	2023
10 271 600	10 172 500	10 734 300	10 802 300

Analys

Under prognosperioden beräknas antalet ålderspensionärer som får bostadstillägg (BTP) öka svagt. Antalet ålderspensionärer prognostiseras öka vilket har en höjande effekt på antalet förmånstagare. Något som dock motverkar detta är att många av mottagarna är äldre pensionärer och att nyblivna pensionärer i genomsnitt har en högre pension.

Boendekostnadernas förändringar har stor betydelse för bostadstilläggets utveckling. I Konjunkturinstitutets prognos beräknas boendekostnadsindex för bostads- och hyresrätter öka år 2020 med 1,5 procent och år 2021 med 1,0 procent. Vi antar att detta index ökar med två procent per år för åren därefter.

Benägenheten att ansöka om bostadstillägg påverkar utgiften. Det är osäkert hur stort ”mörkertalet” är, det vill säga hur många som är berättigade till bostadstillägg men som inte har det. Förändras benägenheten att ansöka om bostadstillägg kan utgifterna för bostadstillägg påverkas.

Ingen hänsyn har tagits till höjningen av minimiåldern för att ta ut bostadstillägg från 65 till 66 för år 2023 eftersom det inte finns någon proposition.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i maj 2020.

Tabell 13. Prognosjämförelse utgifter för bostadstillägg. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2020	2021	2022	2023
Föregående prognosbelopp	10 257 200	10 442 600	10 619 900	10 892 800
Överföring till/från andra anslag				
Ändrade makroekonomiska antaganden	-5 000	-270 100	+114 400	+98 200
Volym- och strukturförändringar	+19 400	0	0	-188 700
Ny regel				
Övrigt				
Ny prognos	10 271 600	10 172 500	10 734 300	10 802 300
Differens i 1000-tal kronor	+14 400	-270 100	+114 400	-90 500
Differens i procent	+0,1	-2,6	+1,1	-0,8

Ändrade makroekonomiska antaganden

Utgifterna för bostadstillägg påverkas av inkomstindex/balansindex, prisbasbelopp och boendekostnadsutvecklingen.

Prognosen för inkomstindex har höjts för år 2021 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det leder till att inkomstpensionen blir högre för åren 2021. Eftersom BTP påverkas av pensionärens inkomst så har detta en sänkande effekt på utgiftsprognosen för bostadstillägg för år 2021. För åren 2022-2023 har prognosen för inkomstindex sänkts jämfört med föregående anslagsuppföljning. Det har en höjande effekt för utgiftsprognosen för dessa år.

Prognosen för prisbasbeloppet har sänkts för åren 2022–2023 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har en sänkande effekt på garantipension och många tjänstepensioner. Det har haft en något höjande effekt på utgiftsprognosen.

Konjunkturinstitutets prognos för förändring av boendekostnadsindex avseende bostads- och hyresrätter har sänkts för åren 2020–2021. Det har en sänkande effekt på utgiftsprognosen för åren 2020–2023.

Volym- och strukturförändringar

De retroaktiva utgifterna för 2020 beräknas bli högre jämfört med vad vi antog i föregående anslagsuppföljning. De retroaktiva utgifterna har varit höga under årets första månader.

För år 2023 har en justering i modellen gjorts för hur indexeringen av pensionerna påverkar utgiften för bostadstillägg. Det har haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen för 2023.

1:4 Äldreförsörjningsstöd

Tabell 14. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2020	2021	2022	2023
1 183 400	1 182 800	1 225 700	1 268 100

Analys

Förmånen är avsedd för personer som är 65 år eller äldre och som inte får sina grundläggande försörjningsbehov tillgodosedda genom andra pensionsförmåner.

Bostadstillägg och garantipension har höjts från 2020 enligt lagförslag. Utgifterna för äldreförsörjningsstöd beräknas bli lägre, än vad de annars skulle ha blivit, när utgifterna för dessa förmåner ökar genom lagförslaget. Antalet förmånstagare för äldreförsörjningsstöd beräknas därför minska något från 2019 till 2020. Skälig boendekostnad för äldreförsörjningsstöd höjs från 6 620 till 7 000 kronor per månad och ett fribelopp införs för arbetsinkomster. Det har en höjande effekt på utgifterna. Fribeloppet för arbetsinkomster beräknas endast påverka utgifterna marginellt.

Medelantalet personer med äldreförsörjningsstöd (ÄFS) beräknas till 24 700 år 2020. Antalet personer med ÄFS beräknas öka under kommande år eftersom en större andel av dem som är födda 1938 eller senare är berättigade till ÄFS jämfört med dem som är födda 1937 eller tidigare. De som är födda 1937 eller tidigare kan få hel garantipension efter 10 års bosättningstid i Sverige. Det är därför mycket färre från denna grupp som har ÄFS. Reglerna ser annorlunda ut för de som är födda 1938 eller senare och det krävs 40 års bosättningstid för att få hel garantipension. Av dessa skäl beräknas antalet personer med ÄFS öka under kommande år.

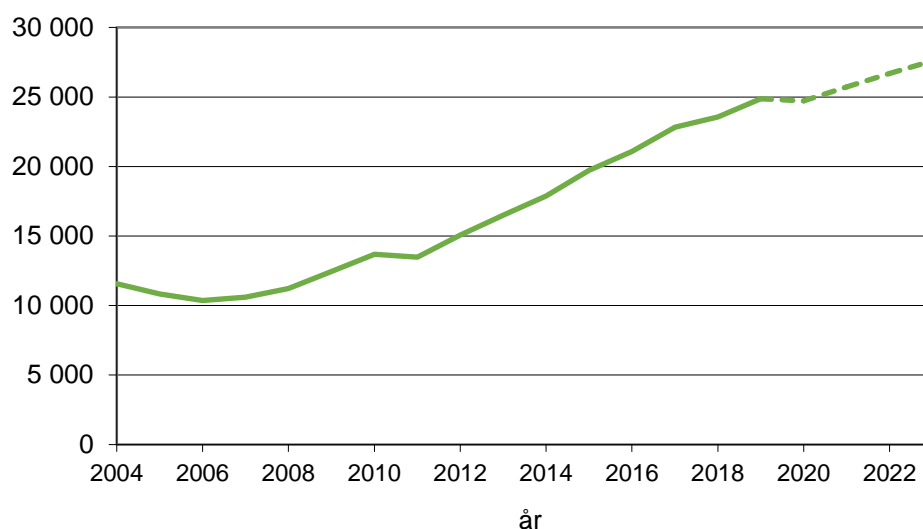
Antalet förmånstagare påverkas av minskad eller ökad invandring. Invandring av asylskäl ökade fram till år 2015 men har därefter minskat. Ungefär två procent av dem som invandrar av asylskäl och som får uppehållstillstånd är över 60 år gamla.

Benägenheten att ansöka om äldreförsörjningsstöd påverkar utgiften. Det är osäkert hur stort mörkertalet är, det vill säga hur många som är berättigade till äldreförsörjningsstöd men som inte har det. Förändras benägenheten att ansöka om äldreförsörjningsstöd kan utgifterna för äldreförsörjningsstöd påverkas.

År 2023 beräknas antalet förmånstagare ha ökat till 27 600 personer.

Ingen hänsyn har tagits till höjningen av minimiåldern från 65 till 66 år för år 2023 för att ta ut äldreförsörjningsstöd eftersom det inte finns någon proposition.

Figur 5. Antal personer med äldreförsörjningsstöd, utfall och prognos

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i maj 2020.

Tabell 15. Prognosjämförelse utgifter av äldreförsörjningsstöd. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2020	2021	2022	2023
Föregående prognosbelopp	1 181 700	1 182 900	1 226 700	1 270 800
Överföring till/från andra anslag				
Ändrade makroekonomiska antaganden	-300	-2 200	-3 100	-5 000
Volym- och strukturförändringar	+2 000	+2 100	+2 100	+2 300
Ny regel				
Övrigt				
Ny prognos	1 183 400	1 182 800	1 225 700	1 268 100
Differens i 1000-tal kronor	+1 700	-100	-1 000	-2 700
Differens i procent	+0,1	-0,0	-0,1	-0,2

Ändrade makroekonomiska antaganden

Prognosen för prisbasbeloppet har sänkts för åren 2022–2023 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Eftersom skälig levnadsnivå är

knuten till prisbasbeloppet har denna förändring haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen för dessa år.

Konjunkturinstitutets prognos för förändring av boendekostnadsindex avseende bostads- och hyresrätter är sänkt för åren 2020–2021 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen för åren 2020–2023.

Volym- och strukturförändringar

Medelbeloppet har under de senaste månaderna varit högre jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Medelbeloppet har justerats upp för år 2020–2023 jämfört med föregående prognos.

2:1 Pensionsmyndigheten

Tabell 16. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2020	2021	2022	2023
679 000	552 000	552 000	560 000

Analys

Anslagsprognosen för 2020 har höjts med 51 miljoner kronor till följd av anslagsökningen i vårändringsbudgeten (43 miljoner kronor) samt en planerad användning av anslagskrediten med ytterligare 8 miljoner kronor.

För år 2020 har Pensionsmyndigheten i och med tillägget i vårändringsbudgeten tilldelats 639 miljoner kronor i förvaltningsanslag. Tillsammans med 18 miljoner kronor (3 procent anslagssparande) som myndigheten planenligt sparat från 2019 för att hantera GARP-omräkningarna, ett medvetet kalkylerande med att nyttja totalt 17 miljoner kronor av anslagskrediten för år 2020, samt utökat överfört anslagssparande i enlighet med regleringsbrevet för 2020 med 5 miljoner kronor, uppgår tillgängligt förvaltningsanslag i Pensionsmyndigheten budget för året till 671 miljoner kronor.

Anslagsprognosen 2021-2023 är oförändrad jämfört med föregående prognos och fortsatt anpassad till anvisade medel 2020 samt aviserade medel i senaste budgetpropositionen (BP20) för de efterföljande åren. Konsekvenser av detta beskrivs under avsnittet *De totala administrationskostnaderna* längre fram i denna prognos. Där finns även beräkningar av myndighetens faktiska medelsbehov för att säkerställa verksamheten inom våra befintliga uppdrag, dvs. behovet av ytterligare medel utöver de som redovisas i prognosuppgifterna.

För år 2023 framgår ingen anslagsnivå i BP20 varför myndigheten utgått från aviserat anslag 2022 och räknat upp detta med 1,5 procent för att kompensera för pris- och löneökningar. Detta ger en anslagsprognos på 560 miljoner kronor för år 2023.

I denna prognos har vi fortsatt inte tagit hänsyn till eventuella konsekvenser inom följande områden där utredning, beredning etc. pågår:

- Reformeringen av fondtorget, steg 2
- Utredningen om fondtorgets förvalsalternativ
- Garantipensionsutredningen

Anslagsöversikt

Av anslagsöversikten nedan framgår att prognosen för verksamheten innevarande år ryms inom tillgängliga medel för år 2020. Här redovisad prognos medför dock konsekvenser för verksamheten som redovisas längre fram. I anslagsöversikten har hänsyn tagits till höjd anslagskredit i enlighet

med regleringsbrevsändring 2020-03-06 samt de 43 miljoner kronor med vilka Pensionsmyndighetens anslag ökats till följd av vårändringsbudgeten.

I prognosen för helåret ingår ett planerat användande av anslagskrediten med 17 miljoner kronor.

Tabell 17. Anslagsöversikt 2020 Beloppen anges i 1000-tal kronor

Ingående överföringsbelopp	Anslag 2020	Tilldelade medel	Prognos för hela året	Årets över/underskridande	Avvikelse från tilldelade medel	Högsta anslagskredit	Tillgängliga medel	Överskridande av anslagskredit
23 000	638 896	661 896	679 000	-40 104	-17 104	35 754	697 650	0

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen som följer görs en jämförelse med den föregående prognosen som lämnades i maj.

Anslagsprognosen är oförändrad förutom innevarande år då anslagstillskottet på 43 miljoner kronor i vårändringsbudgeten lagts till. Dessutom har vi jämfört med tidigare prognos nu beräknat att använda ytterligare 8 miljoner kronor av vår anslagskredit varför prognosen höjts med totalt 51 miljoner kronor 2020.

Tabell 18. Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2020	2021	2022	2023
Föregående prognosbelopp	679 000	552 000	552 000	560 000
Överföring till/från andra anslag				
Ändrade makroekonomiska antaganden				
Volym- och strukturförändringar				
Ny regel				
Övrigt				
Ny prognos	679 000	552 000	552 000	560 000
Differens i 1000-tal kronor	0	0	0	0
Differens i procent	0,0	0,0	0,0	0,0

De totala administrationskostnaderna

I följande tabeller redogörs för Pensionsmyndighetens prognos för de totala administrationskostnaderna samt fördelningen mellan de olika finansieringskällorna. Först redovisas en prognos utifrån anvisade och aviserad medel i BP20 i löpande priser. Därefter görs i 2020-års priser en

beskrivning av vilka konsekvenser denna prognos får för Pensionsmyndighetens verksamhet inklusive beräkningar av medelsbehovet för att hantera detta. Slutligen redovisas en sammanställning av Pensionsmyndighetens faktiska medelsbehov, dvs. vi har till lämnad prognos adderat de kostnader vi bedömer tillkommer för att upprätthålla ett godtagbart resultat inom myndighetens verksamhet samt genomföra aktuell reformagenda inom pensionsområdet. I myndighetens redovisning av faktiskt medelsbehov ingår även identifierade kostnadsminskningar.

Totala kostnader – löpande priser

Även prognosen för de totala kostnaderna är anpassad till aviserade medel i BP20. Prognosen är oförändrad jämfört med föregående prognostillfälle.

Tabell 19. Totala administrationskostnader. Beloppen i löpande priser, 1000-tal kronor

	2020	2021	2022	2023
Total administrationskostnad	1 606 000	1 514 000	1 557 000	1 580 000
Varav Anslagsmedel	679 000	552 000	552 000	560 000
Varav AP-fonder/Inkomstpension	455 000	477 000	501 000	508 000
Varav Premiepensionsfonder/ Premiepension	472 000	485 000	504 000	512 000

Analys

En viktig förutsättning för inrättandet av ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten var att riksdagen inte skulle behöva besluta om verksamheten genom årlig budgetreglering eftersom systemet skulle bära sina egna kostnader. För att riksdagens intentioner ska nås får systemet för inkomstgrundad ålderspension inte subventionera annan verksamhet inom Pensionsmyndigheten. På motsvarande sätt får inte andra förmånsslag subventionera verksamhet som avser inkomstgrundad ålderspension.

Pensionsmyndighetens verksamhet kan något förenklat delas i tre områden, ålderspension som i sin tur delas i inkomst-/tilläggs pension (finansiering via AP-fonderna/inkomstpensionen) och premiepension (finansiering via Premiepensionsfonderna/premiepensionen), samt övriga pensionsrelaterade förmåner såsom garantipension, bostadstillägg, äldreförsörjningsstöd och efterlevandepension (finansiering via förvaltningsanslaget).

Beräkningen av Pensionsmyndighetens administrationskostnader grundar sig på självkostnadsprincipen och att varje del av verksamheten ska bära sin andel av myndighetens totala kostnader, inklusive administrativa stödfunktioner. Både i ekonomisk redovisning och i budgetering tas hänsyn till att Pensionsmyndighetens verksamhet innefattar ovanstående tre resultatområden. Det innebär att intäkter och samtliga kostnader för resultatområdena särredovisas och att över- och underskott redovisas.

Enligt Pensionsmyndighetens modell för kostnadsfördelning belastar administrationskostnader så långt som möjligt omgående rätt finansieringskälla eftersom kostnader ofta kan härledas direkt till en specifik förmån/pensionsprodukt, via till exempel tidredovisning och kontering av fakturor. På detta sätt fördelas därmed den övervägande delen av verksamhetens kostnader direkt mot rätt finansieringskälla. Den procentuella fördelning mot de olika finansieringskällorna som erhålls vid den direkta fördelningen används därefter för att fördela de resterande kostnaderna. Detta för att kostnadsfördelningen totalt ska spegla vår verksamhet på bästa sätt.

De naturliga svängningarna inom ramen för vår verksamhet, som till exempel kan komma av tillfälliga insatser inom något område eller förmån, gör att proportionerna för belastningen mot de olika finansieringskällorna ständigt varierar. Detta gör i sin tur vår tredelade finansieringsmodell till en ständig utmaning som trots omfattande beräkningar vid verksamhetsplaneringen och noggrann uppföljning av kostnadsutfallet blir svår att förutse. Utifrån analyser av tidigare utfall samt av verksamhetsplaner för de kommande åren, görs prognoser för fördelningen mellan finansieringskällorna. Denna kostnadsfördelning, som således är svår att prognostisera, används i beräkningarna i utgiftsprognoser, budgetunderlag samt i framställan om avgiftsuttag.

Totala kostnader – innevarande års priser

För att säkerställa verksamheten inom våra befintliga uppdrag ser Pensionsmyndigheten behov av ytterligare medel utöver de som aviserats i BP20. Detta gäller samtliga år under budgetperioden inklusive år 2020.

Inledningsvis beskrivs nedan tre områden för vilka Pensionsmyndigheten i särskild hemställan äskat medel avseende innevarande år (VER 2020-61, 2020-01-28). De områden som hemställan avsåg var:

- Bostadstillägg inklusive återkrav
- Telefonin inom kundservice
- Nästa generations förmånssystem, NextGen.

Myndigheten har i och med uppdraget att förbereda införandet av en ny socialförsäkringsförmån, Inkomstpensionstillägg (IPT), tagit fram en ny plan för att genomföra såväl denna som reformerna till följd av pensionsöverenskommelsen från 2017. Beräkningarna avseende NextGen inklusive IPT beskrivs samlat under denna punkt.

Därefter redogörs för övriga områden där myndigheten ser behov av medelstillskott under perioden:

- Informationsuppdraget
- Försäkringskassans ändrade redovisningsprincip och avgiftsmodell
- Garantipension, tillämpning efter EU-dom
- Krisberedskap och civilt försvar

Pensionsmyndigheten har även identifierade områden med kostnadsminskningar under perioden:

- Förvaltning av it-stöd för bostadstillägg

- Effekter av nytt systemstöd för bostadstillägg (NBT)

Slutligen finns en sammanställning av samtliga områden med beräknade kostnadsökningar och kostnadsminskningar och jämförelse görs mellan myndighetens beräknade faktiska medelsbehov och tillgängliga medel samt de medel som anvisats och aviserats i BP20.

Bostadstillägg inklusive återkrav

Handläggningen av bostadstilläggsärenden har varit ansträngt under en längre period. Myndigheten hade förlitat sig på att de förväntade effektiviseringarna av det nya handläggningssystemet skulle innebära att tillräckligt med resurser frigjordes för att till en övervägande del ta hand om problemen. I början av 2019 stod det klart att systemet skulle bli cirka nio månader försenat och att ärendebalanserna skulle fortsätta växa under 2019.

I april 2019 lämnade Pensionsmyndigheten därför in en skrivelse till socialdepartementet där myndigheten beskrev hur situationen kring hanteringen av bostadstillägg skulle kunna mildras med ett resurstillskott under en begränsad tid. I denna presenterades effekterna av ett temporärt tillskott under 24 månader. Kostnadsberäkningarna i skrivelsen avsåg åren 2019-2021 och uppgick totalt till 54 miljoner kronor fördelat 4,5/27/22,5 miljoner kronor för respektive år. Med detta tillskott förutsågs ärendebalanserna kunna pressas tillbaka till mer normala nivåer under år 2021. Av skrivelsen framgick att för det fall myndigheten erhöll besked om resurstillskott senast den 1 juli 2019 skulle nya handläggare kunna vara på plats i november 2019. Vid ett senare besked, som nu blev fallet i och med besked om extra medel först i höständeringsbudgeten, skulle effekter på ärendebalanser, kostnadsbelastning mellan åren etc. förskjutas.

Anslagstillskottet i höständeringsbudgeten 2019 och budgetpropositionen uppgick till 40 miljoner kronor, att jämföra med de 54 miljoner kronor som begärdes i skrivelsen i april 2019. I samband med Pensionsmyndighetens bokslut för 2019 återbetalades därutöver ca 4 miljoner kronor av anslagssparande som inte hann användas till följd av sent besked, varför anslagstillskotten i praktiken uppgår till 36 miljoner kronor.

I regleringsbrevet för 2020 har regeringen satt upp mål för bostadstillägg och kundservice. Målen innebär en ambitionshöjning i förhållande till Pensionsmyndighetens ursprungliga förslag och som låg till grund för äskande om ytterligare resurser. Istället för att komma tillrätta med handläggningstiderna under 2021 vill regeringen se sådana resultat redan för 2020. Myndigheten har således som ovan framgår inte fullt ut erhållit de begärda 54 mnkr, samtidigt som resultatet ska uppvisas ett år innan ursprunglig plan. För att det alls skulle vara möjligt att klara av regeringens mål krävdes det omgående ytterligare medelsförstärkning vilket myndigheten begärde i en särskild hemställan som lämnades till regeringen i januari 2020.

Konsekvenser av nuvarande budgetläge

För att myndigheten ska kunna förkorta handläggningstiderna till en nivå på 60 dagar vilket regleringsbrevet föreskriver behöver både inflödet tas om hand på ett effektivt sätt och ärendebalanserna arbetas ned. Åtgärder för detta har redogjorts för i den handlingsplan som redovisades till regeringen i februari.

Med befintlig budgetram bedöms ärendebalanserna inom bostadstillägg vara avarbetade under första halvåret 2021 under förutsättning att effekthemtagningar från det nya handläggningssystemet (NBT) återinvesteras i handläggningsresurser under denna tid. Antalet pågående återkravsärenden kommer öka under den period som ärendebalanserna inom bostadstillägg arbetas av. Myndigheten ser ett fortsatt behov av medelsförstärkning för hantering av återkrav, vilket redogjorts för i hemställan i januari, men vill återkomma med nya beräkningar avseende detta framöver.

Pensionsmyndigheten vidhåller bedömningen att det inte är ett alternativ att omprioritera resurser inom förmånshanteringen till förmån för varken hanteringen inom bostadstillägg, återkrav eller inom kundservice, utan långtgående konsekvenser för pensionärer och pensionssparare.

Ytterligare beskrivning av bostadstillägg återfinns i den fördjupade analysen av verksamhetsläget avseende handläggningen av bostadstillägg och tillgängligheten i kundservice längre fram i denna rapport

Beräkningar av medelsbehov

Pensionsmyndigheten har vid tidigare beräkningar i hemställan, februariprognos, Budgetunderlag samt majprognos, bedömt att beräknade kostnader för en snabbare avarbetning av ärendebalansen inom bostadstillägg, samt de kraftiga ökningarna av de redan många pågående återkravsärenden som detta kommer medföra, uppgår till 29 miljoner kronor per helår år under 2020 och 2021. Pensionsmyndigheten gör nu bedömningen att ytterligare medelstilldelning under innevarande år inte kommer att kunna omsättas i verksamhetsresultat på grund av den tid som går åt för rekrytering och utbildning. Då ärendebalanserna inom bostadstillägg dessutom beräknas vara avarbetade under 2021 ser vi inte heller något behov av medelsförstärkning under 2021. För återkravshanteringen framöver avser vi som nämnts ovan återkomma med nya beräkningar.

Telefonin inom kundservice

Regeringen har i vårändringsbudgeten tillfört myndigheten 10 miljoner kronor för att förstärka kundservice under innevarande år. Förstärkningen sker i huvudsak med konsulter och innebär att ytterligare ca 50 000 samtal och e-post kan besvaras under perioden maj till december jämfört med tidigare beräknad kapacitet.

Resurserna inom kundservice motsvarar dock fortsatt inte behovet för att kunna besvara alla förväntade samtal. För att omhänderta prognosticerade samtalsvolymerna och på kort sikt uppnå den målsättning som finns i årets

regleringsbrev behöver, även efter tillskottet på 10 miljoner kronor, telefonin förstärkas med ytterligare grundbemanning samt bemanningskonsulter vid belastningstoppar under året. En ökad medelstilledning ökar myndighetens förmåga att korta kötiderna i telefonin snabbare, men för att skapa en stabil ökad tillgänglighet över tid bedömer myndigheten att, liksom inom bostadstillägg, kompletterande åtgärder behövs.¹

I nuläget har kundservice en grundbemanning på ca 140 årsarbetare². Av dessa är 115 årsarbetare avsatta för att arbeta med att besvara kunders frågor via bland annat telefonsamtal, e-post samt andra kanaler, och resterande 25 årsarbetare handlägger även bostadstillägg och allmän pension.

Kombinationen av telefoni och handläggning inom kundservice är en viktig komponent för effektivisering, eftersom det ökar myndighetens förmåga att lösa pensionärens och pensionssparares problem i första kontakten. Det syftar även till att minska sjuktalen genom en ökad variation i arbetssätt och kompetensutveckling för myndighetens medarbetare.

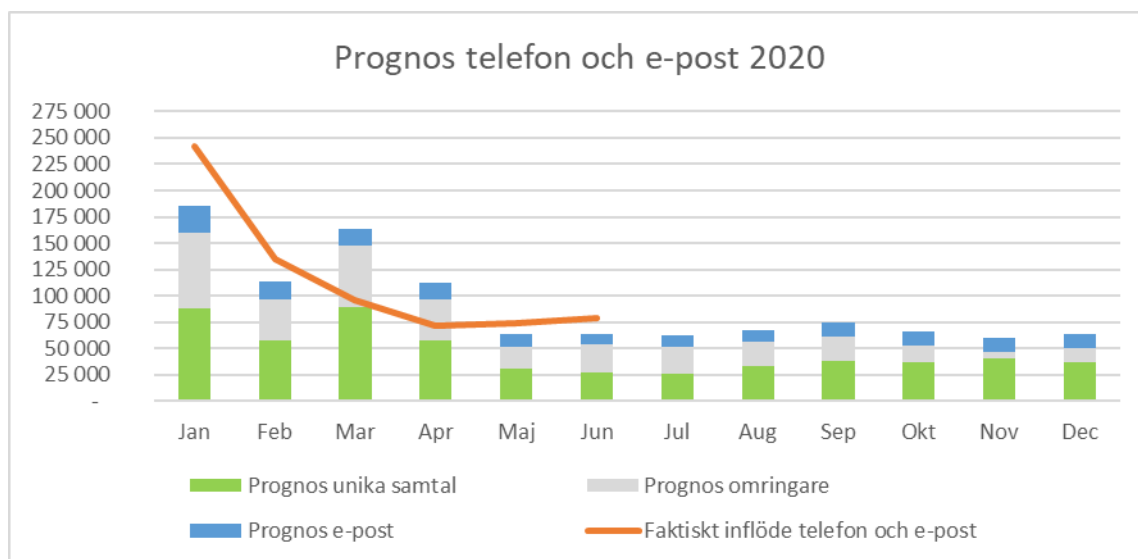
Figuren nedan visar prognosen för telefonin uppdelat mellan unika samtal och sådana som består av så kallade omringare, det vill säga personer som inte kommit fram i telefonkön och som därför ringer på nytt, alternativt som lägger på innan myndigheten tagit emot samtalet. Prognosen visar på tydliga säsongstoppar, främst under första halvåret 2020. Den pågående situationen med coronapandemin har dock gjort bedömningarna över inflödet mer osäkra och under mars och april så har inflödet kraftigt avvikit från prognos men från maj har inflödet ökat och legat något över prognos. På grund av svårigheten att bedöma om det är en tillfällig nedgång eller inte är prognosen över antalet inkommande samtal och epost är oförändrat jämfört med föregående prognos.

---

¹ En handlingsplan för att komma tillrätta med de långa handläggningstiderna inom bostadstillägg och kundservice har lämnats till regeringen (Socialdepartementet) den 22 februari 2020

² Inkluderar 25 konsulter mellan januari och april 2020 och 10 konsulter maj-augusti.

Fig. 1. Prognos telefoni och e-post 2020

Beräkningar av ytterligare medelsbehov

Precis som i tidigare hemställan, prognoser samt i Budgetunderlaget, avser beräkningarna av ytterligare medelsbehov på årsbasis en utökad grundbemanning med 40 årsarbetskrafter, 20 miljoner kronor, samt 30 bemanningskonsulter under 6 månader under året till en beräknad kostnad av 10 miljoner kronor, totalt 30 miljoner kronor³. För 2020, då viss medelsförstärkning tillförts myndigheten, kvarstår ett ytterligare behov om 7 miljoner kronor. Ett sådant tillskott under hösten skulle kunna omsättas i konsultförstärkning inom kundservice för att öka tillgängligheten. För 2021 och framåt kvarstår behovet om tillskott på 30 miljoner per år i likhet föregående prognos.

Telefonin inom kundservice

Fördelningsnyckel finansiering

Förvaltningsanslag	100%
AP-fonder/Inkomstpension	0%
Premiepensionsfonder/Premiepension	0%

Finansieringsbehov, 1000-tal kronor	2020	2021	2022	2023
Förvaltningsanslag	7 000	30 000	30 000	30 000
AP-fonder/Inkomstpension	0	0	0	0
Premiepensionsfonder/Premiepension	0	0	0	0
Summa	7 000	30 000	30 000	30 000

³ Vid dags dato utgör ytterligare medelsbehov år 2020 en utökad grundbemanning med 25 årsarbetskrafter, 12,5 miljoner kronor, samt 10 bemanningskonsulter under 4 månader under året till en beräknad kostnad av 2 miljoner kronor, totalt 14,5 miljoner kronor.

NextGen och IPT

Ny plan för införandet

Uppdraget att förbereda införandet av en ny socialförsäkringsförmån, Inkomstpensionstillägg (IPT), har medfört att Pensionsmyndighetens totala utvecklingsplan reviderats. Pensionsmyndigheten har sedan tidigare en mycket ansträngd utvecklingsagenda kopplat till genomförandet av Pensionsöverenskommelsen via programmet NextGen. Myndigheten har senast i utgiftsprognosen i maj beskrivit den underfinansiering av reformarbetet som råder i och med att äskat anslagsbehov inte tillgodosetts och att annan verksamhet redan trängs undan till följd av detta.

Införandet av IPT prioriteras först inom de totala resurser myndigheten förfogar över. Planerna för NextGen har revideras utifrån införandet av IPT samt resterande medel, och bristen på anslag kommer medföra en minskad utvecklingstakt i dessa delar med följden att myndigheten inte kommer klara att leverera till 2023 enligt ursprungliga planer.

Införandet av IPT medför således att delar av NextGen måste flyttas framåt i tiden vilket innebär att de nya system som utvecklas inom NextGen kommer att behöva produktionssättas senare. Detta får till följd att de system som idag hanterar den funktionaliteten och som ska ersättas av de nya systemen måste vidareutvecklas för att klara av delar av Pensionsöverenskommelsen samt förvaltas under längre tid. Detta leder till dubbel utveckling i och med att denna funktionalitet först måste utvecklas i de nuvarande systemen för att senare byggas in i de nya systemen som NextGen tar fram.

Sammantaget medför den nya sammanhållna planen för införandet av IPT och Pensionsöverenskommelsen att kostnaderna kommer att öka och att genomförandet kommer att ta längre tid.

En ytterligare konsekvens av den förskjutna tidplanen för NextGen är den kostsamma livscykelhantering som Försäkringskassan lyft fram. De pensionssystem som idag driftas och förvaltas av Försäkringskassan står inför en större livscykelhantering vad gäller underliggande plattformar. I den tidigare NextGen-planen skulle dessa system ersättas tidigare och vi kunde därför ha dispens för denna livscykelhantering. I och med omplaneringen och förlängningen av livslängden för dessa system har Försäkringskassan flaggat för tillkommande kostnader på 70-200 miljoner under tidsperioden 2021-2026.

Beräkningar

I beräkningarna som följer har IPT inkluderats och beräkningarna är som tidigare uppdelade mellan program- och utvecklingskostnader samt linje- och förvaltningskostnader. Dessutom redogörs för verksamhetskostnader kopplade till IPT i separat sammanställning.

Program- och utvecklingskostnader

Kostnaderna för programmet NextGen har tidigare beräknats till 595 miljoner kronor och presenterats i följande sammanställning. I denna ingår inte kostnader för IPT.

NextGen - Programkostn., 1000-tal kronor	2019	2020	2021	2022	2023	Totalt
Program	8 300	29 500	29 500	29 500	16 400	113 200
Projekt	11 200	94 900	105 900	115 900	32 400	360 300
Försäkringskassan	5 000	30 000	21 000	15 500	2 000	73 500
Migrering	0	10 000	15 000	15 000	8 000	48 000
Summa	24 500	164 400	171 400	175 900	58 800	595 000

Tidigare beräkning

Pensionsmyndigheten har vid tidigare beräkning gjort bedömningen att kostnaderna för programmet NextGen, IPT exkluderat, kunnat finansieras inom de budgetramar som angetts i BP20, dock under förutsättning att utvecklingen kan skrivas av under en tioårsperiod och med en fortsatt utökning av låneramen för investeringar.

Den nya beräkningen av programkostnaderna, där IPT tagits med i planeringen, ser ut som följer.

NXT+IPT juli 2020		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Total
NXT	PM	20 000	48 000	81 000	135 000	135 000	135 000	33 000	0	587 000
	FK	0	6 000	33 000	29 000	11 000	0	0	0	79 000
IPT	PM	0	52 000	54 000	0	0	0	0	0	106 000
	FK	0	10 000	10 000	0	0	0	0	0	20 000
Total NXT		20 000	54 000	114 000	164 000	146 000	135 000	33 000	0	666 000
Total IPT		0	62 000	64 000	0	0	0	0	0	126 000
	Tot PM	20 000	100 000	135 000	135 000	135 000	135 000	33 000	0	693 000
	Tot FK	0	16 000	43 000	29 000	11 000	0	0	0	99 000
	Total	20 000	116 000	178 000	164 000	146 000	135 000	33 000	0	792 000

En konsekvens av att utvecklingsarbetet initialt koncentreras till IPT är att anslagsbelastningen ökar jämfört med tidigare beräkningar. Detta eftersom IPT finansieras till 100 procent med anslag medan skattningen av anslagsandelen för övriga NextGen uppgår till knappt 40 procent. Dessutom görs bedömningen att system som byggs för IPT behöver skrivas av på kortare tid än övrigt inom NextGen. Pensionsmyndigheten ser därför behov av kompletterande finansiering kopplat till utvecklingsarbetet enligt tabellen som följer. Beräkningarna avser utvecklingskostnader som kostnadsförs åren 2020 och 2021 och därefter avskrivningskostnader för IPT. Beräkningarna är de samma som presenterats i tidigare kalkyler avseende IPT-kostnader.

Inkomstpensionstillägg - Utvecklingskostnader	
Fördelningsnyckel finansiering	
Förvaltningsanslag	100%
AP-fonder/Inkomstpension	0%
Premiepensionsfonder/Premiepension	0%

Finansieringsbehov, 1000-tal kronor	2020	2021	2022	2023
Förvaltningsanslag	6 000	5 000	19 000	19 000
AP-fonder/Inkomstpension	0	0	0	0
Premiepensionsfonder/Premiepension	0	0	0	0
Summa	6 000	5 000	19 000	19 000

Linje- och förvaltningskostnader

För att utvecklingsarbetet ska kunna genomföras behöver samverkan ske mellan programmet och uppdrag inom linjestrukturen samt förvaltningsorganisationen.

NextGen - Linje- och förvaltningskostnader, 1000-tal kronor	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totalt
Avvecklingskostnader	10 000	15 000	15 000	15 000	15 000	0	70 000
Förvaltningskostnader	25 000	35 000	55 000	75 000	64 000	56 000	310 000
Organisatoriska strukturkostnader	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	15 000	140 000
Kommunikationskostnader	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	12 000
Releasehantering handläggning	0	15 000	10 000	0	0	0	25 000
Summa	62 000	92 000	107 000	117 000	106 000	73 000	557 000

Beräkningarna nedan avser linje- och förvaltningsorganisation vid sidan av utvecklingsarbetet inom programmet och är de som direkt följer av Pensionsöverenskommelsen/NextGen, nu med även IPT inkluderat.

I de nya beräkningarna minskar kostnaderna inledningsvis, trots att IPT nu inkluderats, främst eftersom avvecklingskostnader och viss releasehantering skjuts framåt till följd av NextGens senareläggning.

Linje- och förvaltningskostnader, 1000-tal kronor	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totalt
Avvecklingskostnader	0	0	0	15 000	0	35 000	50 000
Förvaltningskostnader	13 000	42 000	64 000	78 000	91 000	104 000	392 000
Organisatoriska strukturkostnader	32 000	36 000	37 000	35 000	33 000	32 000	205 000
Kommunikationskostnader	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	12 000
Releasehantering handläggning	0	0	0	15 000	0	10 000	25 000
Summa	47 000	80 000	103 000	145 000	126 000	183 000	684 000

Kostnadsposter inom linje- och förvaltning

- *Avvecklingskostnader* avser nuvarande systemlösning där successiv avveckling kommer att ske allteftersom de gamla systemen ersätts av nya.
- *Förvaltningskostnader* för det nya systemet byggs upp löpande under arbetet med IPT och NextGen. Kostnader för gamla system hos Försäkringskassan kommer att kvarstå under relativt lång tid till följd av omplaneringen. Pensionsmyndighetens totala förvaltningskostnader ökar därför till följd av den parallella drift och förvaltning av nya och gamla kärnsystem som kommer att behövas under en övergångsperiod.
- *Organisatoriska strukturkostnader* uppstår i linjen till följd av det omfattande utvecklingsarbetet. I dessa ingår till exempel arbetsplatskostnader, utökning av utredningsresurser, juridisk kompetens samt förändringsledning, dessutom uppstår tröskeleffekter till följd av den stora satsning som nu görs vilket leder till behov av utökad stödverksamhet etc.
- *Kommunikationskostnader* som tagits upp förutsätter att inga extraordinära informationssatsningar kommer att göras för att informera om reformerna.
- *Releasehantering handläggning* avser produktionens förberedelse och mottagande av de stora releaserna från NextGen.

Även inom linje- och förvaltningskostnaderna ökar dock anslagsbehovet jämfört med tidigare beräkningar när IPT inkluderats och hanteras inledningsvis under 2020 och 2021. Pensionsmyndigheten har ännu inte tilldelats medel för anslagsfinansierade linje- och förvaltningskostnader.

Avgiftsfinansierade delar av linje- och förvaltningskostnader bedöms rymmas inom aviserade medel i BP20 och därmed inom aktuell prognos.

Som framgår av tabellen ovan uppgår beräknat behov med IPT inkluderat till 47 miljoner kronor 2020. Av dessa utgör 33 miljoner kronor ofinansierat anslag. Pensionsmyndigheten gör dock bedömningen att enbart delar av dessa, 23 miljoner kronor i tabellen nedan, kan omsättas under 2020 vid besked om medelstillelse under hösten. För efterföljande år avser anslagsbeloppen i tabellen nedan faktiskt behov.

Vad avser IPT-drivna kostnader ingår även i linje- och förvaltningskostnaderna, precis som i program- och utvecklingskostnaderna ovan, samma beräkningar som presenterats i tidigare kalkyler avseende IPT.

NextGen/IPT - Linje- och förvaltningskostnader

Fördelningsnyckel finansiering

Förvaltningsanslag	100%
AP-fonder/Inkomstpension	0%
Premiepensionsfonder/Premiepension	0%

Finansieringsbehov, 1000-tal kronor	2020	2021	2022	2023
Förvaltningsanslag	23 000	48 000	45 000	69 000
AP-fonder/Inkomstpension	0	0	0	0
Premiepensionsfonder/Premiepension	0	0	0	0
Summa	23 000	48 000	45 000	69 000

Verksamhetskostnader IPT

Pensionsmyndigheten har tidigare presenterat en kalkyl avseende totala kostnader för IPT. I vårändringsbudgeten har 33 av de 57 miljoner kronor som införandet beräknats kosta under 2020 erhållits.

Inkomstpensionstillägg - Införande, 1000-tal kronor	2020	2021	2022	2023	Totalt
Verksamhetskostnader personal	30 000	60 000	30 000	0	120 000
Utveckling som kostnadsförs <small>(107 m.n.kd)</small>	6 000	5 000	0	0	11 000
Avskrivningskostn. utveckling <small>(107 m.n.kd)</small>	0	0	19 000	19 000	96 000
FK-integrationer	10 000	10 000	0	0	20 000
Etablering it & drift	4 000	6 000	0	0	10 000
Lokaler/arbetsplatser	5 000	10 000	5 000	0	20 000
Myndighets-OH, uppstart	2 000	0	0	0	2 000
Summa	57 000	91 000	54 000	19 000	279 000

Tidigare beräkning

Inkomstpensionstillägg - Löpande, 1000-tal kronor	2020	2021	2022	2023	Totalt
Förvaltning it-system	0	6 000	12 000	12 000	30 000
Handläggnings- och informationskostnad	0	0	51 000	102 000	153 000
Summa	0	6 000	63 000	114 000	183 000

Totalt Inkomstpensionstillägg	57 000	97 000	117 000	133 000	462 000
--------------------------------------	---------------	---------------	----------------	----------------	----------------

Ur de tidigare beräkningarna har kostnader relaterade till program- och utveckling samt linje- och förvaltning hanterats i de nya beräkningarna avseende dessa kostnader ovan. Nedan följer en redovisning av resterande IPT-kostnader, dvs. verksamhetskostnaderna.

Tidigare skattning av verksamhetskostnader

I den tidigare beräkningen av verksamhetskostnader för IPT bedömdes arbetet med att räkna om befintliga pensioner pågå under 2021 och 2022. I den rapport som myndigheten lämnade till regeringen i maj månad konstaterades att beslut avseende inkomstpensionstillägget för ett stort antal individer med utländsk pension riskerade att bli försenade då myndigheten inte i vårändringsbudgeten erhållit de medel som äskats för handlägningsresurser. Kostnadsuppskattningen som låg till grund för detta tidigare äskande avsåg arbete med att från utländska pensionsmyndigheter inhämta och hantera de uppgifter som krävs för att bevilja den nya förmånen. De nya beräkningarna som följer nedan förutsätter att Pensionsmyndigheten i stället lägger ansvaret på pensionären att i tid inkomma med korrekta uppgifter för att prövning av inkomstpensionstillägget ska kunna göras. På så sätt finns det fortfarande en möjlighet att kunna fatta beslut i tid, även för personer som har utländsk pension.

Inkomstpensionstillägg, 1000-tal kronor	2020	2021	2022	2023	Summa
Verksamhetskostnader personal - Införande	30 000	60 000	30 000	0	120 000
Handlägnings- och informationskostnad - Löpande	0	0	51 000	102 000	153 000
Totalt Inkomstpensionstillägg	30 000	60 000	81 000	102 000	273 000

Ny kostnadsbedömning

I de nya beräkningarna har Pensionsmyndigheten utgått från en målsättning att samtliga befintliga pensioner ska räknas om för att inkludera IPT under 2021, och att alla kunder ska få sitt första beslut i tid. Det innebär att de kostnader för den första omräkningen som tidigare bedömdes uppkomma under 2022 nu tidigareläggs till 2021.

Att delar av omräkningsarbetet tidigareläggs innebär även att kostnader för löpande årlig inhämtning och hantering av de uppgifter som krävs för att säkerställa korrekt utbetalda pensioner uppkommer tidigare. Det innebär att det tillkommer kostnader för detta även för 2022.

Den tidigare beräkningen av de löpande kostnader för IPT bedöms ha varit för höga varför kostnadsprognosen sänks från med 2023, sänkningen härrör sig primärt till lägre overheadkostnader nu antagits.

En fördjupad analys av kostnaderna har genomförts och ytterligare kostnadsposter har identifierats. I de nya beräkningarna har även hänsyn tagits till kostnader för telefoni, porto samt omprövnings- och återkravsverksamhet.

Som framgår av sammanställningen av de nya beräkningarna nedan ökar kostnaderna markant under 2021 till följd av ambitionshöjningen att hinna besluta alla ärenden i tid samt de nya kostnader som identifierats. Efter tabellen följer en beskrivning av innehållet i de olika delkostnaderna.

Inkomstpensionstillägg, 1000-tal kronor	2020	2021	2022	2023	Summa
<i>Verksamhetskostnader införande</i>					
Förberedelser	5 000	14 000	0	0	
Omräkning	0	122 000	41 000	0	
Summa	5 000	136 000	41 000	0	182 000
<i>Verksamhetskostnader löpande</i>					
Nybeviljning		4 000	12 000	12 000	
Omräkning			49 000	73 000	
Info/porto			13 000	13 000	
Summa	0	4 000	74 000	98 000	176 000
Totalt Inkomstpensionstillägg	5 000	140 000	115 000	98 000	358 000

Införandekostnader

Förberedelser

Förberedelsearbetet inför IPT innefattar framförallt att hantera ärenden för kunder bosatta i Sverige som arbetat eller bott i ett annat EU-land/länder och som har fått ett provisoriskt beslut om pension i väntan på det andra landets/ländernas beslut. Pensionsmyndigheten har i dag ett stort antal pågående ärenden med provisoriska beslut som myndigheten inte haft möjlighet att prioritera trots att svar inkommit från andra länder.

Eftersom den utländska pensionen ingår i underlaget för inkomstpensionstillägget måste dessa ärenden nu hanteras för att samtliga kunder som är berättigade till ett inkomstpensionstillägg ska kunna få det. Om dessa ärenden inte hanteras innan den nya förmånen träder i kraft finns risk för att 30 000 pensionärer inte kan beviljas IPT.

Omräkning

Den huvudsakliga kostnaden för omräkning härrör sig till de kunder som har en utländsk pension som ska ingå i underlaget för IPT men där Pensionsmyndigheten inte har uppgifter om aktuellt belopp. Även om Pensionsmyndigheten utvecklar funktionalitet för att kunna inhämta dessa uppgifter digitalt från kunden och bevilja inkomstpensionstillägg maskinellt bedöms omräkningen innebära omfattande manuellt arbete. Eftersom omräkningen omfattar samtliga åldersgrupper av pensionstagare bedöms många inte kunna använda digitala kanaler för att kunna lämna in uppgifter. Utifrån erfarenhet från hanteringen av bostadstillägg vet vi även att det är svårt att få in korrekta uppgifter om utländsk pension. Pensionsmyndigheten bedömer därför att inhämtandet av uppgifter kommer innebära ett stort antal kundkontakter framförallt via telefon och e-post samt tidskrävande kvalitetssäkring av de underlag som lämnas in.

Det tillkommer även kostnader som huvudsakligen består av portokostnad för de beslut och informationsbrev som kommer att skickas ut i samband med den första omräkningen. Hänsyn har även tagits till kostnader för nödvändigt informations- och kommunikationsarbete för att få pensionstagarna att lämna in korrekta uppgifter.

Löpande verksamhetskostnader

Nybeviljande

I kostnaden för nybeviljade ingår de extra arbetsmoment som kommer krävas för att inhämta de uppgifter som krävs för att kunna bevilja inkomstpensionstillägg till nya pensionstagare. Detta bedöms vara aktuellt i cirka 11 000 ärenden per år.

Omräkning

Avser kostnader för att årligen hantera inkomna uppgifter från de pensionstagare som har en utländsk pension, i dagsläget inhämtas inte dessa uppgifter regelbundet.

Ytterligare medelsbehov inom verksamheten för IPT

De nya beräkningarna avseende verksamhetskostnaderna för IPT visar på följande ofinansierade anslagsbehov.

Inkomstpensionstillägg - Verksamhet				
Fördelningsnyckel finansiering				
Förvaltningsanslag	100%			
AP-fonder/Inkomstpension	0%			
Premiepensionsfonder/Premiepension	0%			

Finansieringsbehov, 1000-tal kronor	2020	2021	2022	2023
Förvaltningsanslag	20 000	140 000	115 000	98 000
AP-fonder/Inkomstpension	0	0	0	0
Premiepensionsfonder/Premiepension	0	0	0	0
Summa	20 000	140 000	115 000	98 000

Garantipension, tillämpning efter EU-dom

Den löpande handläggningen av garantipension till följd av den tidigare EU-domen har medfört att ärenden inom allmän pension (AP) blivit mer komplicerade vilket ökat administrationskostnaderna för detta förmånsslag. För detta har vi erhållit extra medel under 2020 uppgående till 9 miljoner kronor samtidigt som vi vid tidigare beräkningar uppskattat behovet till 18 miljoner kronor. Dessa medel dras in från 2021 men behovet kvarstår även fortsättningsvis med nuvarande tillämpning.

Utöver den löpande AP-handläggningen pågår de så kallade GARP-omräkningarna på myndighetens kontor i Karlstad. För dessa engångsomräkningar har Pensionsmyndigheten erhållit särskilda medel under 2019 och 2020, 60 + 30 miljoner kronor. Vår ärendeprognos för GARP-omräkningarna visar, vilket vi påtalat i Budgetunderlaget, att omräkning 20 000 ärenden inte kommer avgöras under 2020. Konsekvenserna av för denna förskjutning beskrivs nedan.

I övrigt vad gäller eventuella kommande regler för garantipension hänvisar Pensionsmyndigheten till sitt remissyttrande på betänkandet SOU 2019:53 Grundpension, S2019/05151/SF.

Konsekvenser av nuvarande prognos

Trots förhållandevis goda resultat ur ett externt perspektiv har hanteringen av allmän pension i dagsläget stora utmaningar delvis på grund av konsekvenserna av den tidigare EU-domen. I nuläget har allmän pension det historiskt sett högsta antalet pågående ärenden. Med nuvarande resurser beräknas de ackumulerade balanserna inom allmän pension endast kunna avarbetas marginellt under 2020.

Pensionsmyndigheten har i Karlstad byggt upp en väl fungerande organisation med effektiva team och processer för att genomföra omräkningarna till följd av EU-domen. Att inte slutföra omräkningarna med den uppbyggda organisationen skulle medföra ytterligare merkostnader om arbetet skulle behöva omplaneras och återupptas på annat sätt till följd av medelsbrist. Dessutom ökar komplexiteten och resursåtgången vid varje ytterligare årsomräkning. Det finns således en betydande kostnad med att skjuta upp omräkningen ytterligare.

Beräkningar av ytterligare medelsbehov

Löpande AP-ärenden

De tidigare beräkningarna av ett behov på 18 miljoner kronor årligen avsåg löpande samt årliga omräkningar av redan beviljade garantipensioner på grund av ändrade utländska pensioner oavsett om de nu pågående GARP-omräkningarna av garantipension till minimiförmån har genomförts eller inte. Utöver detta innebär den mer resurskrävande hanteringen av nybeviljande av garantipension ett behov av ytterligare 6 miljoner kronor årligen så länge garantipensionen ska beräknas som en minimiförmån, totalt 24 miljoner kronor årligen.

GARP-omräkningarna

De förfrågningsunderlag som skickades till andra medlemsstater under 2019 har under inledningen av 2020 börjat inkomma till Pensionsmyndigheten. Många svar innehåller felaktig information, och variationer i olika medlemsstaters hantering kräver anpassning av myndighetens samordning med respektive medlemsstat. Detta har inneburit en mer resurskrävande handläggning än de tidigare beräkningarna. Samtidigt lämnar medlemsstaterna inte svar i tidigare prognosticerad takt vilket sammantaget medför en ärendeprognos som visar att uppemot 20 000 ärenden kommer att återstå att räkna om under 2021 vilket myndigheten redogjort för i Budgetunderlaget.

Beräknad kostnad för denna förskjutning av GARP-omräkningarna i kalendertid uppgår till 20 miljoner kronor under 2021.

Pensionsmyndigheten beräknade inför GARP-omräkningarna resursbehovet till 118 miljoner kronor över tre år av vilka 90 miljoner kronor erhållits åren 2019-2020. För det fall Pensionsmyndigheten erhåller ytterligare 20 miljoner kronor kommer omräkningskostnaden stanna på 110 miljoner kronor.

Osäkerheterna i bedömningarna är dock stora med anledning av coronapandemin då myndigheten är beroende av att få underlag från andra

medlemsstater. Några länder flaggade vid coronapandemins början för att deras möjlighet att kunna leverera information i tid kommer att påverkas. Pensionsmyndigheten ser därför en risk för att alla berörda länders leveransförmåga kommer att påverkas i någon form vilket då riskerar att förskjuta hanteringen av GARP-omräkningarna ytterligare.

Garantipension, tillämpning efter EU-dom				
Fördelningsnyckel finansiering				
Förvaltningsanslag		100%		
AP-fonder/Inkomstpension		0%		
Premiepensionsfonder/Premiepension		0%		

Finansieringsbehov, 1000-tal kronor	2020	2021	2022	2023
Förvaltningsanslag	0	44 000	24 000	24 000
AP-fonder/Inkomstpension	0	0	0	0
Premiepensionsfonder/Premiepension	0	0	0	0
Summa	0	44 000	24 000	24 000

Försäkringskassan – Ändrad redovisningsprincip och avgiftsmodell

Försäkringskassan genomför ändringar i sin redovisning av it-utvecklingskostnader med en ny modell för timpriser och påslag för exempelvis testmiljöer samt indirekta kostnader. För Pensionsmyndigheten medför detta att den andel av utvecklingsarbete som Försäkringskassan utför åt oss som lånefinansieras blir lägre. På sikt minskar då avskrivningarna men inledningsvis de första åren märks enbart ökade direkta kostnader. Utöver de ändrade redovisningsprinciperna är en del i detta också Försäkringskassans finansieringsbedömning av det arbete som de utför inom NextGen mot gamla system som så småningom kommer att avvecklas, där inriktningen varit att de insatserna inte kan lånefinansieras.

För att hantera denna övergång har en ny avgiftsmodell mellan myndigheterna avseende tjänsterna till Pensionsmyndigheten tagits fram. Denna innebär en fast avgiftsdebitering för budgetåret med avräkning vid kommande års avgiftsuttag där Försäkringskassans långsiktiga självkostnader täcks. Fram till 2019 har avräkning av Försäkringskassans kostnader för Pensionsmyndighetens tjänster gjorts löpande med slutreglering i samband med årsbokslutet. Avgiftsmodellen i sig bidrar till att minska den initiala kostnadsökningen för Pensionsmyndigheten i och med att effekterna av Försäkringskassans ändrade redovisningsprinciper samt finansiering av insatser inom NextGen sprids över tid.

Konsekvenser av nuvarande prognos

Utebliven medelsförstärkning för Försäkringskassans ändrade redovisningsprinciper medför att Pensionsmyndigheten behöver söka finansiering brett inom alla delar av verksamheten. Ett sådant förfarande landar vanligtvis i generella interna besparingskrav där alla verksamheter får bidra. I Pensionsmyndigheten budget blir denna budgettekniska förändring, som innebär en tillfällig omfördelning av kostnader mellan två myndigheter,

mycket kännbar i ett redan ansträngt läge med underfinansiering inom flera områden och högt ställda krav på införandet av nya reformer.

Beräkningar av ytterligare medelsbehov

Nedan följer en skattning av hur förändringarna slår på Pensionsmyndighetens kostnader de närmaste åren.

En minskad andel lånefinansiering av det utvecklingsarbete Försäkringskassan utför åt myndigheten ger till följd av ändrade redovisningsprinciper på Försäkringskassan en kostnadsökning på 20 miljoner kronor från 2021. Detta medför även en viss avtrappning på Pensionsmyndighetens avskrivningskostnader hos Försäkringskassan från 2022.

Så länge Försäkringskassan utför arbete åt Pensionsmyndigheten inom NextGen som inte lånefinansieras kommer de direkta kostnaderna inom utvecklingsramen att öka med 20 miljoner kronor. De nya planerna för att införa pensionsöverenskommelsen och inkomstpensionstillägget, där Försäkringskassan utvecklar mer bestående funktionalitet under längre tid, kan delvis komma att påverka detta.

Försäkringskassan - Redovisningsprincip/avgiftsmodell	
Fördelningsnyckel finansiering	
Förvaltningsanslag	42%
AP-fonder/Inkomstpension	33%
Premiepensionsfonder/Premiepension	25%

Finansieringsbehov, 1000-tal kronor	2020	2021	2022	2023
Förvaltningsanslag	0	16 800	13 440	10 080
AP-fonder/Inkomstpension	0	13 200	10 560	7 920
Premiepensionsfonder/Premiepension	0	10 000	8 000	6 000
Summa	0	40 000	32 000	24 000

Efter 2025 upphör den tillfälliga kostnadsökningen hos Pensionsmyndigheten och kommer att ersättas av minskade avskrivningskostnader för det utvecklingsarbete som Försäkringskassan utför åt oss.

Informationsuppdraget

Sedan bildandet har Pensionsmyndigheten aktivt verkat för att informera och ge pensionssparare och pensionärer en samlad bild av hela pensionen samt informera om vilka faktorer som påverkar pensionens storlek, hur stor pensionen kan antas bli och tydliggöra vilka konsekvenser olika val kan få för pensionen. Från och med 2020 har också det konsumentstärkande uppdraget flyttats från regleringsbrevet till att bli en del av myndighetens instruktion.

Pensionsmyndigheten har effektivt bidragit till ökad medvetenhet och information genom såväl Orange kuvert som deltagandet och finansieringen av minPension. För detta har myndigheten 2014-2017 fått extra medel på 20 miljoner kronor och från 2018 en utökning till 30 miljoner kronor. Kostnaderna för minPension och tillhörande e-legitimationshantering har

ökat kraftigt under åren och uppgår från och med 2020 till 35,9 miljoner kronor, vilket gjort att myndighetens informationsinsatser kring ökad pensionsålder, andra reformer och det konsumentstärkande uppdraget har fått stå tillbaka.

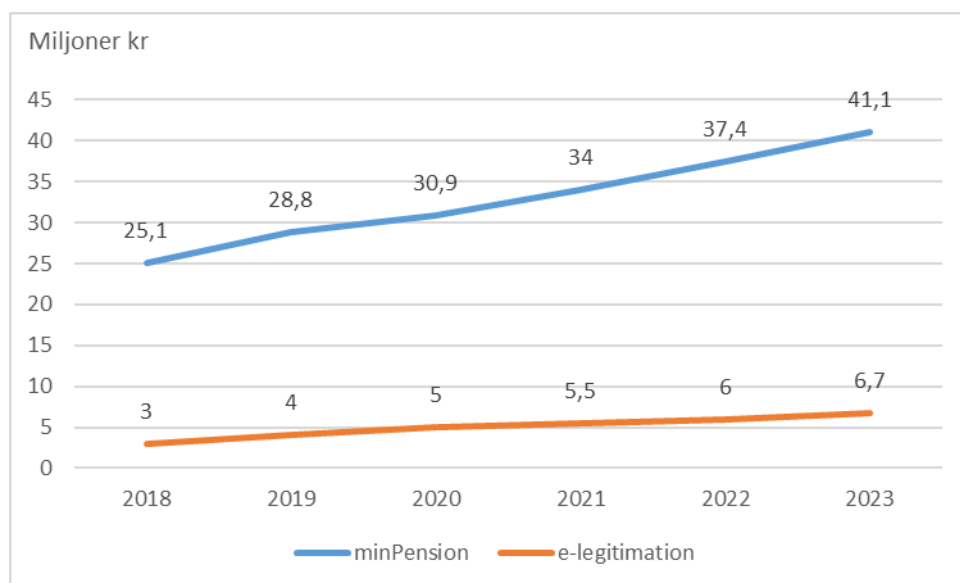
För att nå målen behöver pensionsmyndigheten utveckla sina digitala tjänster med tydlig och enkel vägledning, skapa stöd för medborgarna att löpande få uppmaningar och påminnelser och förenkla den valmiljö som bidrar till informerade beslut kring den enskildes pension.

Under 2020-2023 kommer Pensionsmyndigheten dessutom behöva anpassa sina digitala tjänster enligt EU-förordningen för Single Digital Gateway. Detta betyder att delar av Pensionsmyndighetens information och tjänster även kommer behöva erbjudas på engelska för EU-medborgare. Både översättning, utveckling och förvaltning kommer driva ökade kostnader.

Utökningen av servicekontor i Sverige skapar ett ökat tryck på kommunikationen då information behöver tillhandahållas på minoritetsspråk och ett bättre stöd för servicekontoren kring information krävs.

Den nuvarande kostnaden för minPension och deras tänkta utveckling är dock redan från och med 2020 5,9 miljoner kronor över allokerad budget, och den beräknas öka med 10 procent per år.

Fig. 3. Kostnadsutveckling minPension samt e-legitimation

Kostnaderna för minPension och e-legitimation kommer att öka från sammanlagt 28,1 miljoner kronor 2018 till 47,8 miljoner kronor 2023.

Konsekvenser av nuvarande prognos

Enbart de årligen ökande kostnaderna för minPension har redan börjat tränga ut övriga informationsinsatser. Med den ökning som sker så kommer 2024 all rörlig budget för riktade informationsinsatser, nyhetsbrev och kampanjer att vara helt undanträngda. Detta leder till att verksamheten från 2024 behöver skära i fasta kostnader som personal eller tryck av Orange kuvert. Till detta tillkommer kostnadsökningar kring Single Digital

Gateway, reformer av pensionssystemet och behov av ökad vägledning för pensionssparare och pensionärer, vilka ännu inte är kostnadsestimerade.

Beräkningar av ytterligare medelsbehov

2020 års kostnader för minPension inklusive e-legitimation, 35,9 miljoner kronor, beräknas öka med 10 procent årligen. Utifrån dagens allokerade budget på 30 miljoner kronor utgör detta ett ökat medelsbehov med 10 miljoner kronor 2021, 13 för 2022 och 18 miljoner kronor för 2023, se nedanstående tabell.

Informationsuppdraget				
Fördelningsnyckel finansiering				
Förvaltningsanslag		10%		
AP-fonder/Inkomstpension		60%		
Premiepensionsfonder/Premiepension		30%		

Finansieringsbehov, 1000-tal kronor	2020	2021	2022	2023
Förvaltningsanslag	0	1 000	1 300	1 800
AP-fonder/Inkomstpension	0	6 000	7 800	10 800
Premiepensionsfonder/Premiepension	0	3 000	3 900	5 400
Summa	0	10 000	13 000	18 000

Krisberedskap och civilt försvar

Pensionsmyndigheten har sedan 2016 successivt intensifierat arbetet med krisberedskap och civilt försvar i syfte att stärka förmågan att upprätthålla myndighetens samhällsviktiga funktioner vid såväl fredstida kriser som vid ett läge med höjd beredskap. 2018 utökades även samverkan med övriga myndigheter inom det av MSB prioriterade området Finansiella tjänster, både avseende den faktiska totalförsvarsplaneringen och planeringen av Totalförsvarsövning 2020.

För att inom rimliga tidsramar uppnå uppsatta mål för beredskapsarbetet bedömer myndigheten att det under perioden 2021-2023 behövs tillskott av både personella och finansiella resurser. Personalkostnaden bör utökas med minst en årsarbetskraft. Nödvändiga investeringar avseende främst utökad redundans för it-drift, säkra kommunikationslösningar, reservkraft samt alternativa lednings- och arbetsplatser behöver genomföras.

Kostnaderna för ett utökat samarbete med andra myndigheter i den gemensamma totalförsvarsplaneringen bereds inom ramen för regeringsuppdraget att lämna underlag för den fortsatta inriktningen av det civila försvaret (Ju2019/02477/SSK) kommer också öka.

Konsekvenser av nuvarande prognos

Om vi inte tilldelas extra medel kommer vi inte att kunna leva upp till de av regeringen beslutade förväntningar på myndigheten om att stärka förmågan att upprätthålla samhällsviktiga funktioner vid såväl fredstida kriser som vid ett läge med höjd beredskap. Visst förbättringsarbete kommer att kunna göras ändå, men relativt långsamt och inte så att det når upp till nödvändig nivå till 2025.

Beräkningar av ytterligare medelsbehov

Sammantaget bedömer myndigheten att beredskapsarbetet driver extra kostnader på cirka 25 miljoner för hela perioden, varav ca 10 procent avser utveckling som lånefinansieras. Faktiskt behov av extra medelstillskott framgår av tabellen nedan.

När nödvändiga investeringar är gjorda och prioriterade åtgärder är genomförda bedöms de sammanlagda kostnaderna för beredskapsarbetet kunna sänkas till omkring 5 miljoner kronor per år.

Krisberedskap och civilt försvar				
Fördelningsnyckel finansiering				
Förvaltningsanslag		40%		
AP-fonder/Inkomstpension		30%		
Premiepensionsfonder/Premiepension		30%		

Finansieringsbehov, 1000-tal kronor	2020	2021	2022	2023
Förvaltningsanslag	0	3 200	2 800	2 800
AP-fonder/Inkomstpension	0	2 400	2 100	2 100
Premiepensionsfonder/Premiepension	0	2 400	2 100	2 100
Summa	0	8 000	7 000	7 000

Nedan beskrivs de kostnadsminskningar som myndigheten identifierat under budgetperioden.

Förvaltning av it-stöd för bostadstillägg

Efter produktionssättningen av nytt systemstöd för bostadstillägg (NBT) finns under en övergångsperiod två system som hanterar bostadstillägg vilket genererar dubbla förvaltningskostnader under tiden. När stabil drift av NBT uppnås och alla ärenden migrerats från det befintliga systemet (BOTP) kan Pensionsmyndigheten säga upp förvaltningsavtalet avseende det befintliga systemet med Försäkringskassan. Myndigheten gör i dagsläget bedömningen att detta kan ske under 2020 vilket skulle medföra att kostnaden för förvaltningen av det gamla systemet bortfaller från 2021. För att säkerställa detta pågår ett strategiskt projekt med restaktiviteter efter NBT för att säkra prestanda årsräkning samt BOTP-historik.

Minskade kostnader

Förvaltning av it-stöd för bostadstillägg				
Fördelningsnyckel finansiering				
Förvaltningsanslag		100%		
AP-fonder/Inkomstpension		0%		
Premiepensionsfonder/Premiepension		0%		

Finansieringsbehov, 1000-tal kronor	2020	2021	2022	2023
Förvaltningsanslag	0	-15 000	-15 000	-15 000
AP-fonder/Inkomstpension	0	0	0	0
Premiepensionsfonder/Premiepension	0	0	0	0
Summa	0	-15 000	-15 000	-15 000

Effekter av NBT

Systemet sattes i produktion i slutet av 2019 och kommer stegvis implementeras under första halvåret 2020. De fulla effekterna från NBT, vilka bedöms uppstå under 2021, beräknades i projektets slutfas kunna ge tidsbesparingar motsvarande 88 årsarbetskrafter. Detta utgår från en beräknad total effektivisering om 105 årsarbetskrafter men där 17 årsarbetskrafter av dessa krävs för beståndsvård av ärenden i det nya systemet löpande framöver.

Effektiviseringar motsvarande 88 årsarbetskrafter, 44 miljoner kronor ingår, till den del de inte används till förvaltnings- och avskrivningskostnader avseende NBT, i beräkningarna avseende myndighetens faktiska medelsbehov som en kostnadsminskning från 2022. Realiserade möjliga effekthemtagningar skattas då till omkring 30 miljoner kronor årligen och resterande bedöms behövas till ökade förvaltnings- och avskrivningskostnader. Myndigheten måste dock säkerställa att effekter i form av besparingar inte realiserar förrän resursbehovet för att hantera balanser, inflödet inom bostadstillägg samt inom BT-återkrav, är tillgodosett utifrån då rådande förutsättningar. Som nämnts tidigare i rapporten avser myndigheten att återkomma med beräkningar avseende eventuellt resursbehov kopplat till de kraftigt ökande återkravsärenden som prognosticeras de kommande åren.

Minskade kostnader

Effekter av NBT				
Fördelningsnyckel finansiering				
Förvaltningsanslag		100%		
AP-fonder/Inkomstpension		0%		
Premiepensionsfonder/Premiepension		0%		

Finansieringsbehov, 1000-tal kronor	2020	2021	2022	2023
Förvaltningsanslag	0	0	-30 000	-30 000
AP-fonder/Inkomstpension	0	0	0	0
Premiepensionsfonder/Premiepension	0	0	0	0
Summa	0	0	-30 000	-30 000

Sammanställning av Pensionsmyndighetens totala medelsbehov
Här följer en sammanställning av Pensionsmyndighetens faktiska medelsbehov, dvs. resultatet av de kostnadsökningar och kostnadsminskningar myndigheten beräknat ovan, och som vi bedömer behövs utöver prognosen för att upprätthålla ett godtagbart resultat inom myndighetens verksamhet samt genomföra aktuell reformagenda inom pensionsområdet. I redovisningen av faktiskt medelsbehov ingår såväl identifierade kostnadsökningar som kostnadsminskningar innevarande år samt under prognosperioden.

Tabell 20. Totala administrationskostnaderna – Budget 2020 samt aviserade medel i BP20 för åren 2021-2023. Beloppen i 2020 års priser. 1000-tal kronor

	2020	2021	2022	2023
Total administrationskostnad	1 606			
	0001 489 000	1 508 000	1 508 000	
Varav Anslagsmedel	679 000	543 000	535 000	535 000
Varav AP-fonder/Inkomstpension	455 000	469 000	485 000	485 000
Varav Premiepensionsfonder/Premiepension	472 000	477 000	488 000	488 000

Tabell 21. Totala administrationskostnaderna – Faktiskt medelsbehov. Beloppen i 2020 års priser. 1000-tal kronor

	2020	2021	2022	2023
Total administrationskostnad	1 647			
	0001 799 000	1 748 000	1 752 000	
Varav Anslagsmedel	720 000	816 000	740 540	744 680
Varav AP-fonder/Inkomstpension	455 000	490 600	505 460	505 820
Varav Premiepensionsfonder/Premiepension	472 000	492 400	502 000	501 500

Nedan följer en jämförelse mellan aviserade medel i BP20 och vårt beräknade faktiska medelsbehov. Av denna framgår beräknat underskott totalt samt per finansieringskälla.

Tabell 22. Totala administrationskostnaderna – Jämförelse mellan aviserade medel i BP20 och faktiskt medelsbehov. Beloppen i 2020 års priser. 1000-tal kronor

	Fi2020	PM2020	+/-	BP2021	PM2021	+/-	BP2022	PM2022	+/-	BP2023	PM2023	+/-
Tot	1 606 000	1 647 000	-41 000	1 489 000	1 799 000	-310 000	1 508 000	1 748 000	-240 000	1 508 000	1 752 000	-244 000
A	679 000	720 000	-41 000	543 000	816 000	-273 000	535 000	740 540	-205 540	535 000	744 680	-209 680
AP	455 000	455 000	0	469 000	490 600	-21 600	485 000	505 460	-20 460	485 000	505 820	-20 820
PP	472 000	472 000	0	477 000	492 400	-15 400	488 000	502 000	-14 000	488 000	501 500	-13 500

Tabell 23. Utökat medelsbehov per område samt totalt. Beloppen i 2020 års priser. 1000-tal kronor

Finansieringsbehov, 1000-tal kronor	2020	2021	2022	2023	Summa
Bostadstillägg inklusive återkrav (inkl. lokaler)	0	0	0	0	0
Telefonin inom kundservice	7 000	30 000	30 000	30 000	97 000
Inkomstpensionstillägg - Utvecklingskostnader	6 000	5 000	19 000	19 000	49 000
NextGen/IPT - Linje- och förvaltningskostnader	23 000	48 000	45 000	69 000	185 000
Inkomstpensionstillägg - Verksamhet	5 000	140 000	115 000	98 000	358 000
Informationsuppdraget	0	10 000	13 000	18 000	41 000
FK - Redovisningsprincip/avgiftsmodell	0	40 000	32 000	24 000	96 000
Garantipension, tillämpning efter EU-dom	0	44 000	24 000	24 000	92 000
Krisberedskap och civilt försvar	0	8 000	7 000	7 000	22 000
Förvaltning av it-stöd för bostadstillägg	0	-15 000	-15 000	-15 000	-45 000
Effekter av NBT	0	0	-30 000	-30 000	-60 000
Totalt	41 000	310 000	240 000	244 000	835 000

Räntekontokredit (enligt 7 kap 4 § budgetlagen)

Pensionsmyndighetens räntekontokredit används för att finansiera rörelsekapital till myndighetens verksamhet som helhet, det vill säga som kreditutrymme för de löpande administrationskostnader avseende samtliga finansieringskällor. Behovet av kreditutrymme avseende administrationskostnaderna har vi sedan myndighetsstarten skattat till 10 procent av den totala kostnaden vilket vi också getts utrymme för i den kreditram som framgår av regleringsbrevet. Krediten har för detta ändamål endast använts marginellt.

Konstruktionen av avgiftsuttaget ur premiepensionssystemet, med årligt avgiftsuttag i maj månad, medför att krediten på räntekontot används till premiepensionens administrationskostnader under årets första månader fram till avgiftsuttaget. Under andra halvåret inverkar avgiftsuttaget i maj positivt på saldot på räntekontot. Krediten används även för Skatteverkets, Kronofogdens och Statens servicecenters administrationskostnader avseende premiepension, vilka ingår i det årliga avgiftsuttaget Pensionsmyndigheten gör i maj, och som vi överför till dessa myndigheter månadsvis i tolfedelar.

Kreditanvändningen för perioden bedöms rymmas inom tilldelad räntekontokredit, 330 miljoner kronor för 2020.

Analys

Den maximala räntekontokrediten under 2020 uppgår till 330 miljoner kronor. Räntekontokrediten får användas för att finansiera rörelsekapital till Pensionsmyndighetens verksamhet som helhet och till premiepensionssystemet fram till tidpunkten för avgiftsuttaget. Avgiftsuttag från premiepensionskonton görs en gång per år, i maj.

Den 31 aj var räntekontosaldot 317 miljoner kronor. Den fanns ett överskott av likvida medel när det gäller administrationen av inkomstpension med 34

miljoner kronor och när det gäller anslagsfinansierad verksamhet med 6 miljoner kronor. För finansiering av premiepensionssystemet uppgick överskottet till 277 miljoner kronor. Överskottet beror på att det årliga avgiftsuttaget från spararnas premiepensionskonton görs under maj månad och minskar därefter successivt fram till nästa års avgiftsuttag.

Räntekontosaldot består av rörelsekapital för verksamheten samt överskott från tidigare år avseende administration av inkomstpensionen.

Särskild kredit (enligt 7 kap 6 § budgetlagen)

För att klara likviditetsbehovet i handeln med pensionspararnas fonder behövs en särskild kredit. Krediten uppgick vid myndighetsstarten 2010 till 9 000 miljoner kronor och sänktes från 2014 till 8 000 miljoner kronor. Behovet av den särskilda krediten är beroende av bland annat antalet fondbyten, pensionspararnas behållning och i vilka fonder som handel sker.

Normalt sker uppemot 5 000 fondbyten per dag. Vid ett normalt fondbytesförfarande skickas säljorder till fondförvaltaren som sedan levererar säljlikviden någon dag senare. Pensionsmyndigheten skickar i vissa fall iväg köporder till den nya fonden någon dag innan säljlikvid kommit in, för att på så sätt minska tiden som spararens konto är låst. Köplikviden finansieras i detta fall med hjälp av fondhandelskrediten. Ett annat exempel där krediten belastas är då säljlikviden blir försenad eller uppdelad och köplikvid ändå måste skickas iväg på en specifik dag.

Fondhandeln med nya pensionsrätter genomförs årligen i december och finansieras av de i förväg inbetalda pensionspremierna. Saknas tillräckligt med medel för att motsvara den pensionsgrundande inkomsten som fastställts av Skatteverket används denna kredit även vid den årliga placeringen av pensionsrätter.

Analys

Användningen av kreditramen ökade successivt fram till 2011 då krediten en enskild dag nyttjades med 7 225 miljoner kronor strax före möjligheten för förvaltningsbolag att göra automatiska massfondbyten stoppades.

En indikation på att kreditens användning åter ökar över tid är de kontoutdrag som erhålls från Riksgälden. Enligt dessa har den högsta kreditanvändningen under en enskild dag har för respektive år sett ut enligt följande:

2016	1 422 miljoner kronor (2016-02-11)
2017	2 244 miljoner kronor (2017-05-11)
2018	3 710 miljoner kronor (2018-06-13)
2019	5 621 miljoner kronor (2019-06-07)

Under 2020 har kreditanvändningen uppgått till som mest 5 375 miljoner kronor. Detta under mars månad då fondhandelsvolymen dubblerats, i huvudsak till följd av coronapandemin.

Historiskt har det visat sig att då osäkerhet råder på finansmarknaden, till exempel vid kraftig börsnedgång, ökar fondbytena och därmed belastningen

på krediten. På lång sikt, i takt med att premiepensionssystemet växer och det totala förvaltade kapital som kan bli föremål för fondbyten successivt ökar, stiger användningen av den särskilda krediten.

Vid myndighetsstarten 2010 var bedömningen att vi klarade ca 100 000 samtidiga fondbyten inom ramen för fondhandelskrediten. Sedan dess har pensionsspararnas behållning på kontot ökat från i genomsnitt 70 000 kronor till 150 000 kronor. Detta bidrar till att vi i dagsläget uppskattar att vi nu kan göra ca 40 000 fondbyten samtidigt.

Pensionsmyndigheten anser att en diskussion om den särskilda kreditens storlek och eventuella flexibilitet bör föras med hänsyn taget till bland annat önskvärda servicenivåer gentemot pensionssparare och krav på myndighetens kapacitet i fondhandelsprocessen. Vi gör bedömningen att en kredit på 8 000 miljoner kronor är tillräcklig tillsvidare.

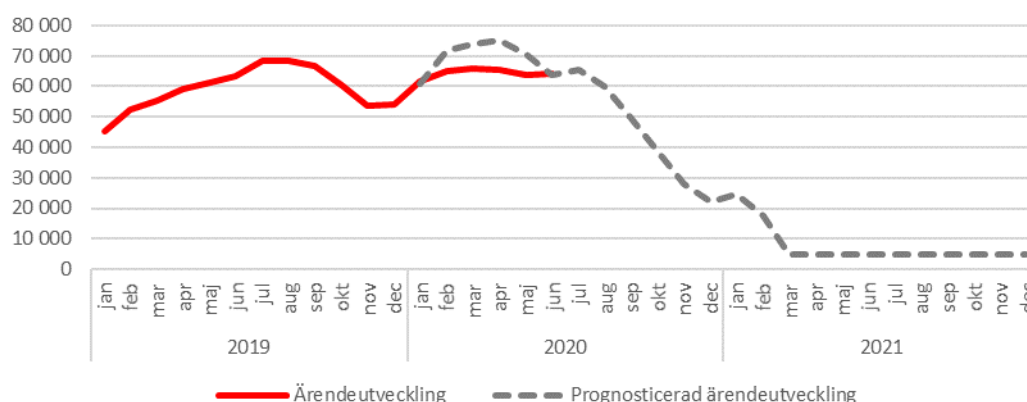
Fördjupad analys av verksamhetsläget avseende handläggningen av bostadstillägg och tillgängligheten i kundservice

Här följer en fördjupad analys av verksamhetsläget avseende handläggningen av bostadstillägg och tillgängligheten i kundservice som enligt regleringsbrevet ska lämnas vid prognostillfället.

Bostadstillägg (BT)

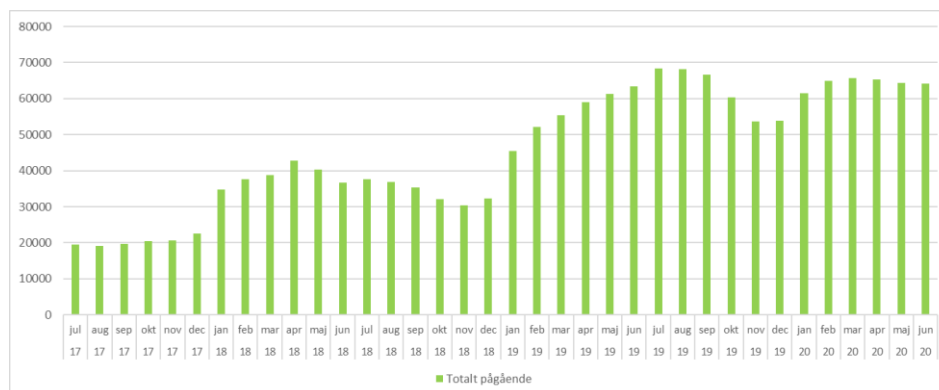
Pensionsmyndigheten räknar fortsatt med att det kommer att inkomma ca 235 000 ärenden om bostadstillägg under året, en ökning jämfört med föregående år. Inflödet under första kvartalet 2020 blev 79 000 ärenden, vilket är ungefär 7 000 ärenden under prognos. Däremot blev inflödet under årets andra kvartal 13 000 ärenden högre än prognos vilket gör att vid utgången av juni ligger inflödet av ärenden om bostadstillägg ca 6 000 över prognos. Variationer i inflödet mellan enskilda månader är vanligt och myndigheten räknar därför fortsatt med att antalet ärenden totalt under året blir 235 000.

Figur 3. BT, prognosticerad ärendeutveckling

Antalet avslutade ärenden första halvåret 2020 blev 137 000 ärenden vilket är något lägre än prognos. Balanserna av pågående ärenden har ökat med 10 000 ärenden januari till juni 2020 vilket är en nivå som är ca 600 ärenden högre än den prognos som gjordes vid årets början.

Figur 4. BT, totalt antal pågående ärenden per månad

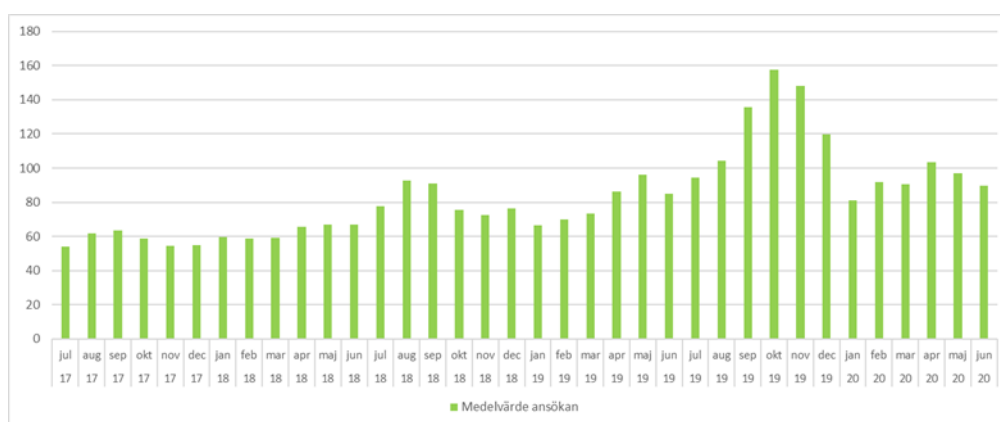
Under året har det nya handläggningssystemet successivt implementerats. Av de 137 000 ärenden som avslutats under första halvåret har ca 40 000 avslutats i det nya handläggningssystemet. Antalet beslut i nya systemet kommer öka i takt med att de sista ansökningsärendena i det gamla handläggningssystemet avslutas och pågående ärenden flyttas till det nya systemet. Vid utgången av juni hade 90 procent av befintliga kunder flyttats till det nya systemet och sedan början av 2020 påbörjas alla nya ansökningar där. Flytten av ärenden har visat sig något mer komplicerad än tidigare bedömningar och beräknas färdigställas i juli. Förskjutningen tillsammans med det faktum att myndigheten inte har erhållit äskade medel för ytterligare handläggningsresurser under 2020 innebär att myndigheten med stor sannolikhet inte kommer att nå målet om handläggningstid på 60 dagar under innevarande år.

Under första halvåret 2020 har myndigheten fortsatt gjort motsvarande omprioriteringar som 2019 med förstärkningar till handläggningen av bostadstillägg. Omfördelningen av resurser påverkar främst kundservice och återkrav då det är inom dessa förmåner som myndigheten har resurser som utan ytterligare utbildningsinsatser kan handlägga bostadstillägg. Inom återkravshanteringen av ärenden som avser bostadstillägg har myndigheten en ärendebalans som ökade från 4 750 ärenden i januari 2019 till ca 11 300 ärenden i slutet av juni 2020 där det samlade återkravsbeloppet uppgår till uppskattningsvis 142 miljoner kronor. Dessa ärenden är resurskrävande att arbeta av och de ökade balanserna har medfört längre handläggningstider inom återkrav. De långa handläggningstiderna inom bostadstillägg innebär att återkravsbeloppen för kunderna ofta blir stora.

Handläggningstiderna under första halvåret 2020 har minskat jämfört med hösten 2019 (se figur 5 nedan) Att handläggningstiden minskat samtidigt som ärendebalansen ökat är delvis ett resultat av säsongsvariationen av nya ärenden. Sedan början av 2020 hanterar myndigheten till större del än tidigare nya ansökningar utifrån säsongsvariationer. Det beslutet har haft en

påverkan på genomsnittlig handläggningstid under första halvåret då fler nyansökningar hanterats under årets början.

Figur 5. Bostadstillägg, genomströmningstid ansökningar

*Grafen är korrigerad sedan föregående inlämning på grund av en ny definition av genomströmningstid. Den nya definitionen exkluderar felklassificerade fortsättningsansökningar.

Myndigheten vidtar fortsatt åtgärder för att komma tillrätta med de långa handläggningstiderna inom bostadstillägg och svarstiderna inom kundservice. Åtgärderna innefattar, utöver införandet av NBT, även informations- och kommunikationsinsatser och förbättringar av handlägningsprocesserna.⁴

Kundservice

Verksamhetsläget inom kundservice var vid ingången på 2020 ansträngt.

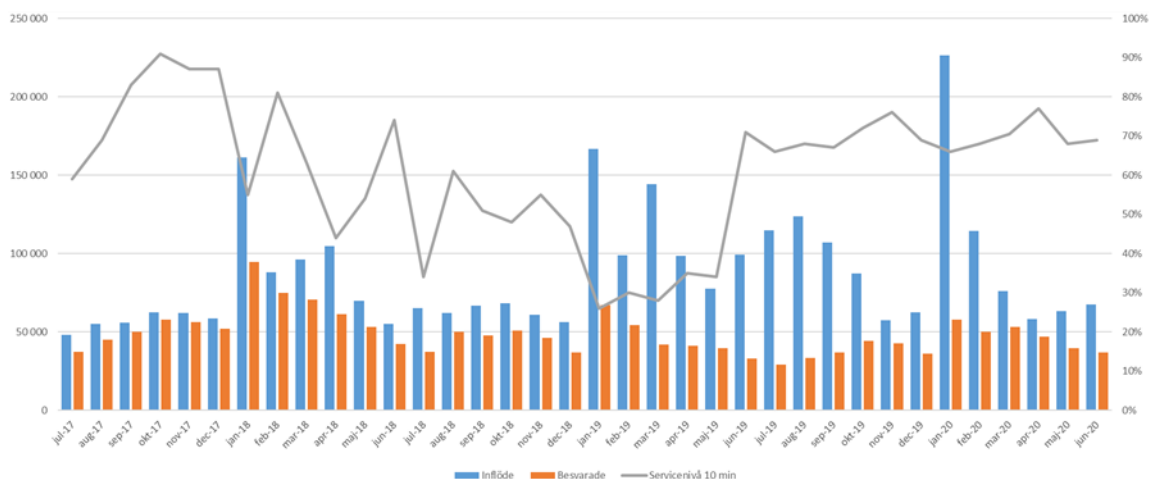
Under mars och april minskade inflödet av samtal till kundservice, inflödet var endast drygt hälften mot samma period föregående år samtidigt som en högre bemanning och en utökad användning av en call back-funktion medfört att färre kunder behöver ringa om. Minskningen av antalet samtal har sammanfallit med början av den rådande coronapandemin.

Under maj och juni var inflödet något högre än prognos.

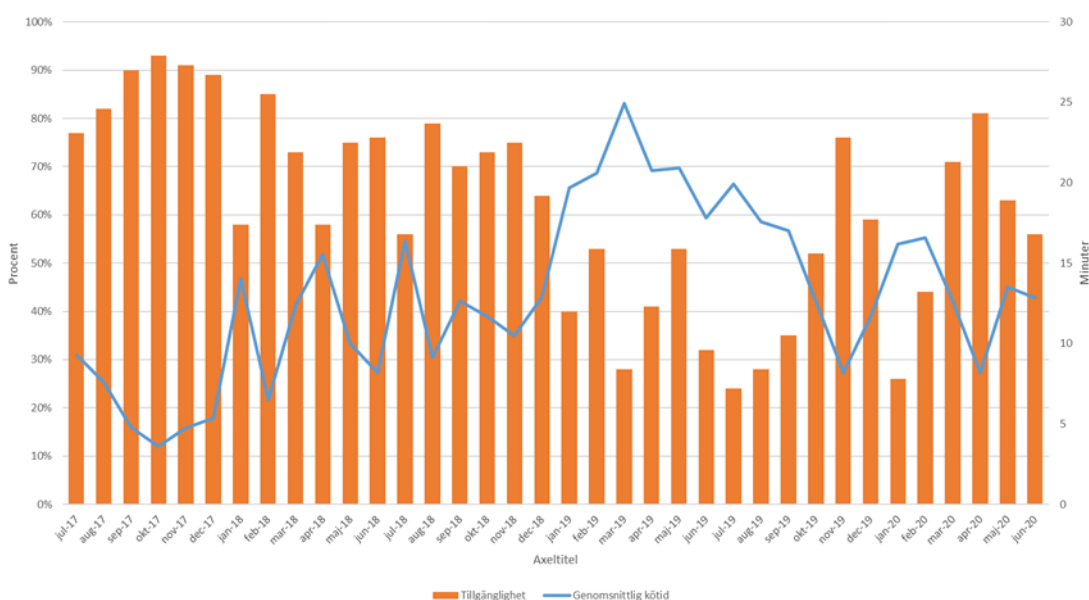
⁴ En handlingsplan för att komma tillrätta med de långa handläggningstiderna inom bostadstillägg och kundservice har lämnats till regeringen (Socialdepartementet) den 22 februari 2020

Figur 6. Kundservice, inflöde och servicenivå

Kundservice har trots nedgången i antalet samtal i mars och april med befintliga medel inte tillräcklig bemanning för att möta inflödet av samtal och e-post. Kapaciteten är i nuläget beräknad till att kunna besvara mellan 50 000 och 60 000 samtal per månad och antalet samtal under första halvåret har varierat mellan 226 000 samtal i januari och 58 000 samtal i april.⁵

Figur 7. Kundservice, tillgänglighet och kötid

Grundbemanningen inom kundservice ligger på en något högre nivå jämfört med föregående år och har dessutom utökats med konsulter. Under januari

⁵ Nuvarande resursbehov är redogjort för under avsnitt *Telefonin inom kundservice*

hade kundservice 15-20 konsulter men hälften av dessa var under utbildning. Under februari-april har 24 konsulter varit i arbete och från maj 12 konsulter. Färre samtal har hanterats under januari jämfört med samma tid föregående år vilket till stor del beror på att samtalstiderna har ökat. Under mars har fler samtal hanterats på grund av högre bemanning än samma period föregående år och detta har fortsatt. Under juni besvarades ca 7 000 fler samtal än föregående år. De ökade samtalstiderna är en följd av myndighetens ökade fokus på att vid första samtalet hjälpa kunderna med deras samlade frågeställningar i syfte att minska onödiga omringningar eller andra kontakter. Även handläggning av ärenden direkt i telefon har ökat. Effekterna bedöms på sikt innebära en ökad kundnytta för de som tar kontakt med myndigheten, minskad onödig efterfrågan på andra tjänster hos myndigheten, ökad kostnadseffektivitet när färre handläggare behöver involveras i varje kunds ärende och ökade frisktal då pensionshandläggarna i kundservice får en ökad variation i sitt arbete. Även utbildningsinsatser av ny personal har påverkat bemanningsläget inom kundservice under slutet av 2019 och under inledningen av 2020 men från och med mars är de flesta utbildningarna klara.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

1:5 Barnpension och efterlevandestöd

Tabell 24. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2020	2021	2022	2023
1 016 900	1 022 000	1 022 400	1 060 500

Analys

För år 2020 beräknas utgifterna bli 763 miljoner kronor för barnpension och 254 miljoner kronor för efterlevandestöd.

Antalet barnpensioner har tidigare minskat under en dryg tioårsperiod men sedan tre år tillbaka så ökar de och de beräknas fortsätta öka under prognosperioden. Antalet barnpensioner är vanligast för barn över 12 år. Antalet personer i de åldrarna beräknas öka enligt SCB:s befolkningsprognos.

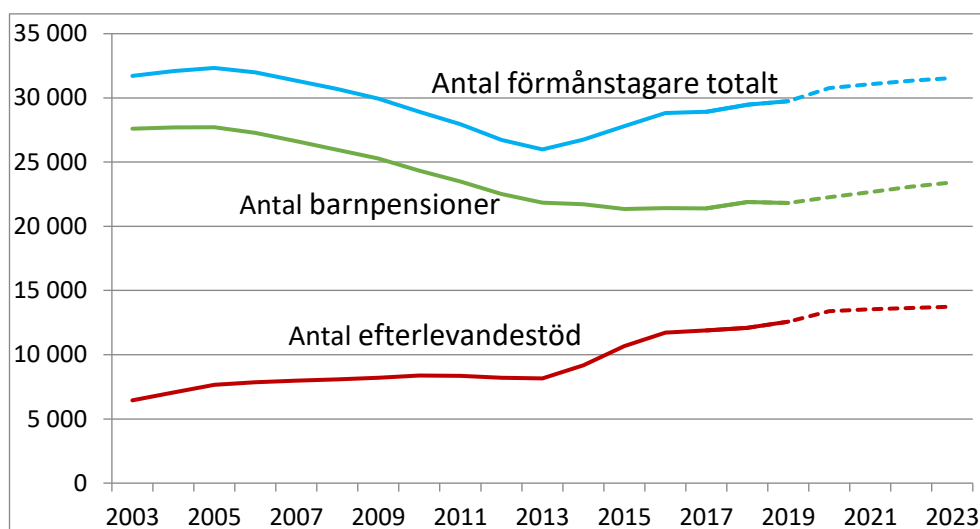
Det totala antalet barn med efterlevandestöd som utfyllnad till barnpensionen samt med enbart efterlevandestöd minskade något under åren 2011–2013 men under åren 2014–2019 ökade antalet, från 8 100 i december 2013 till 12 600 i december 2019. Antalet efterlevandestöd påverkas av antalet barn som invandrar. De barn som invandrar till Sverige och vars ena eller båda föräldrar har avlidit kan ha rätt till efterlevandestöd.

Nivån för underhållsstödet är idag högre än den är för efterlevandestöd. Nivån höjdes ytterligare under 2018 för barn som har fyllt 15 år och från januari 2019 även för barn mellan 11 och 14 år. De som kan vara berättigade till efterlevandestöd men som inte har bevis eller som inte har tillräcklig kännedom om föräldrarnas dödsfall kan söka underhållsstöd istället för efterlevandestöd. Detta kommer troligen fortsätta ha en dämpande effekt på utgiftsutvecklingen för efterlevandestöd.

Vi beräknar att antalet efterlevandestöd kommer att fortsätta att öka svagt till och med 2023.

Det diagram som följer visar utvecklingen av antalet med de två förmånerna i december respektive år samt det totala antalet förmånstagare med barnpension och/eller efterlevandestöd.

Figur 6. Antal förmånstagare med barnpension eller efterlevandestöd, utfall och prognos

Medelbeloppet för barnpension påverkas av inkomstindex. Inkomstindex har räknats upp med 3,8 procent 2020 och med följsamhetsindexeringen innebär det att inkomstgrundad barnpension har räknats upp med 2,1 procent. Medelbeloppet beräknas bli 33 700 kronor år 2020 och 34 200 kronor år 2023.

Medelbeloppet för efterlevandestöd, som främst påverkas av prisbasbeloppet, beräknas bli 16 700 år 2020 och 17 100 år 2023. Det beror bland annat på utvecklingen av prisbasbeloppet.

Den maximala tid som belopp kan utbetalas retroaktivt för efterlevandestöd har sänkts från två år till 6 månader den 1 juli 2018 och sänks ytterligare till 1 månad från och med 2020. Det har en sänkande effekt på utgiftsprognosen.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i maj 2020.

Figur 7. Prognosjämförelse utgifter för barnpension och efterlevandestöd. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2020	2021	2022	2023
Föregående prognosbelopp	1 026 100	1 004 200	1 033 400	1 072 000
Överföring till/från andra anslag				
Ändrade makroekonomiska antaganden		+17 800	-11 000	-11 500
Volym- och strukturförändringar	-9 200	0	0	0
Ny regel				
Övrigt				
Ny prognos	1 016 900	1 022 000	1 022 400	1 060 500
Differens i 1000-tal kronor	-9 200	+17 800	-11 000	-11 500
Differens i procent	-0,9	+1,8	-1,1	-1,1

Ändrade makroekonomiska antaganden

Prognosen för inkomstindex har höjts för 2021 men sänkts för åren 2022–2023. Prognosen för prisbasbeloppet har sänkts för åren 2022–2023. Det har haft en höjande effekt för 2021 men en sänkande effekt för 2022–2023 för barnpension och efterlevandestöd.

Volym- och strukturförändringar

De retroaktiva utgifterna för 2020 har sänkts jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Utgifterna för retroaktiva utbetalningar har varit något lägre under de senaste månaderna jämfört med vad vi tidigare prognostiserat.

1:7 Pensionsrätt för barnår

Tabell 25. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2020	2021	2022	2023
Anslag (= tillgängliga medel=anslagsbelastning)	7 565 300 ⁶	8 188 000	8 301 200	8 695 200
Preliminär avgift	7 615 585			
Reglering, avser förhållanden tre år tidigare	-50 285	40 500	209 300	412 100
Prognostiserad avgift för respektive år	8 012 600	8 147 500	8 091 900	8 283 100

Anslaget omfattar statliga ålderspensionsavgifter för barnårsrätt till personer med barn under 5 år (adoptivbarn utgör ett undantag och pensionsrätten för de beräknas från det datum när föräldern/föräldrarna får omvårdnaden vilket kan leda till att barnets ålder förskjuts till 10 års ålder).

Den statliga ålderspensionsavgiften består av två delar: preliminär avgift som baseras på den beräknade pensionsrätten för barnår och ett regleringsbelopp som täcker avvikelser mellan det preliminära belopp som tagits ut och faktisk avgift. Regleringen äger rum tre år efter det att det preliminära beloppet tas ut.

Analys

För försäkrad förälder till små barn i åldern 0–4 år och/eller med adoptivbarn som inte uppnått 11-årsåldern, fastställs det pensionsgrundande beloppet som det förmånligaste av följande tre beräkningsalternativ:

1. En utfyllnad till den enskildes pensionsunderlag året före barnets födelse/året då adoptivbarnet är i adoptivföräldrars vård.
2. En utfyllnad till 75 procent av den genomsnittliga pensionsgrundande inkomsten för alla försäkrade under 65 år.
3. Ett fast belopp på ett inkomstbasbelopp.

Prognosen påverkas dels av antalsutvecklingen av barn huvudsakligen i åldern 0–4 år, dels av utvecklingen av medelbelopp som beräknas i de olika beräkningsalternativen. Medelbeloppen påverkas i sin tur av timlöneutvecklingen, inkomstbasbeloppets utveckling och utvecklingen av den pensionsgrundande inkomsten.

Anslagsbeloppet år 2020 är 7 565 miljoner kronor inklusive ett regleringsbelopp på -50 miljoner kronor. År 2021 är anslaget 8 188 miljoner kronor inklusive ett regleringsbelopp om 41 miljoner kronor. Utvecklingen av anslagsposten, exklusive regleringsbelopp, för åren 2020–2023 följer

⁶ Fastställd av riksdag eller regering

främst utvecklingen av timlönen, sysselsättningsgraden, inkomstbasbeloppet samt antalet barn i åldern 0–4 år.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen maj 2020.

Tabell 26. Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2020	2021	2022	2023
Föregående prognosbelopp	7 565 300	8 031 100	8 337 500	8 665 600
Överföring till/från andra anslag				
Ändrade makroekonomiska antaganden		+131 400	-57 100	-62 000
Volym- och strukturförändringar		+25 500	+20 100	-7 800
Ny regel				
Ändrat regleringsbelopp avseende tre år tidigare			+700	+99 400
Differens mot förslag i budgetpropositionen				
Ny prognos	7 565 300	8 188 000	8 301 200	8 695 200
Differens i 1000-tal kronor		+156 900	-36 300	+29 600
Differens i procent		+2,0	-0,4	+0,3

Ändrade makroekonomiska antaganden

Prognosen är höjd för 2021 på grund av den höjda prognosen för inkomstbasbeloppet. Den sänkta prognosen för timlöneökningen år 2021 motverkar denna effekt något, men det blir ändå en tydlig höjning på totalnivå. Prognosen är sänkt för 2022–2023 främst på grund av den sänkta prognosen för inkomstbasbeloppet. Skillnaden i prognosen för timlöneökningen är marginell för dessa år.

Volym- och strukturförändringar

För åren 2021–2022 är prognosen höjd främst på grund av den sänkta prognosen för sysselsättningsgraden. Den lägre sysselsättningsgraden leder till att fler barnårskrätter räknas enligt alternativ 1 och färre enligt alternativ 3, och alternativ 1 har en högre medelkostnad än alternativ 3. För år 2023 har prognoserna för sysselsättningsgrad justerats marginellt och fördelningen mellan beräkningssätten påverkas till störst del av nedjusteringen av inkomstindex vilket leder till att andelen barnårskrätter enligt beräkningsalternativ 2 (som har högst medelkostnad) minskar något.

Ändrat regleringsbelopp avseende tre år tidigare
Höjningen år 2023 beror främst på en höjd arbetslöshet samt höjd
timlöneökning år 2020.

Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget

Tabell 27. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2020	2021	2022	2023
Pensioner från AP-fonderna	326 325 000	333 826 000	330 752 000	343 579 000
Övriga utgifter från AP-fonderna	3 089 000	3 129 000	3 198 000	3 273 000
Summa under utgiftstaket	329 414 000	336 955 000	333 950 000	346 852 000
Premiepensioner	15 138 000	16 755 000	19 489 000	22 464 000
Summa ålderspensionssystemet	344 552 000	353 710 000	353 439 000	369 316 000

De utgifter som redovisas i detta avsnitt omfattar den inkomstgrundade ålderspensionen, det vill säga förmånerna tilläggspension, inkomstpension och premiepension. Dessa förmåner finansieras via AP-fonderna och premiepensionssystemet. Även AP-fondernas administrationskostnader, förvaltningsavgifter och kostnadsersättningar till Pensionsmyndigheten och Skatteverket med flera ingår i de utgifter som redovisas. Dessutom ingår överföringar av pensionsrätter till de europeiska gemenskaperna enligt lag (2002:125).

Utgifterna för de inkomstgrundade ålderspensionerna ingår inte i statens budget. AP-fondernas utbetalningar och administrationskostnader med mera redovisas ändå under statens utgiftstak. Premiepensionerna redovisas däremot inte under utgiftstaket.

Prognosen har inte tagit hänsyn till höjningen av den lägsta pensionsåldern från 62 till 63 och höjningen av riktåldern från 65 till 66 för år 2023 eftersom det inte finns någon proposition.

Analys

Utgifterna för de inkomstgrundade pensionsförmånerna beräknas öka med 15,2 miljarder kronor från år 2019 till 2020. Inkomstindex för år 2021 har justerats upp sedan föregående prognos och inkomstpensionerna för året beräknas inte längre sänkas. Utgifterna ökar med 9,2 miljarder kronor under året. Inkomstindex år 2022 är däremot nedjusterat sedan tidigare prognos, och nu beräknas inkomstpensionerna att sänkas för det året istället. Detta medför att utgifterna för år 2022 beräknas minska med 0,3 miljarder kronor, får att sedan år 2023 återgå till en ökning med 15,9 miljarder kronor.

Utgifterna för ålderspension ökar kontinuerligt för varje år så länge som indexeringen av pensionerna är högre än noll. Utgiftsökningen beror främst på ett ökat antal ålderspensionärer och att en allt större andel av pensionen utgörs av inkomstgrundad ålderspension för den genomsnittliga pensionären.

Antalet pensionärer med ålderspension (inklusive de med enbart garantipension eller premiepension) beräknas öka från 2 269 000 i december 2019 till 2 380 000 i december 2023. Det beror främst på att antalet personer i befolkningen som är över 65 år ökar. Ett stigande antal utomlandsbosatta som har tjänat in pensionsrätter i Sverige är en annan orsak till ökningen.

Antalet tilläggspensioner beräknas minska från 2 001 000 i december 2019 till 1 698 000 i december 2023. De som är födda 1954 eller senare får inte tilläggspension utan bara pension från det nya pensionssystemet – inkomstpension och premiepension. Under 2020 är det endast de som fyller 67 år eller som är äldre som kommer att få delar av tilläggspension när de tar ut sin pension. Eftersom det är få som tar ut pension så pass sent i livet så kommer antalet tilläggspensioner minska kraftigt framöver.

Antalet inkomstpensioner beräknas öka från 1 793 000 i december 2019 till 2 089 000 i december år 2023. Orsaken till den kraftiga ökningen är att alla nya pensionärer med pensionsrätter får inkomstpension samtidigt som majoriteten av dessa pensionärer fortfarande är relativt unga.

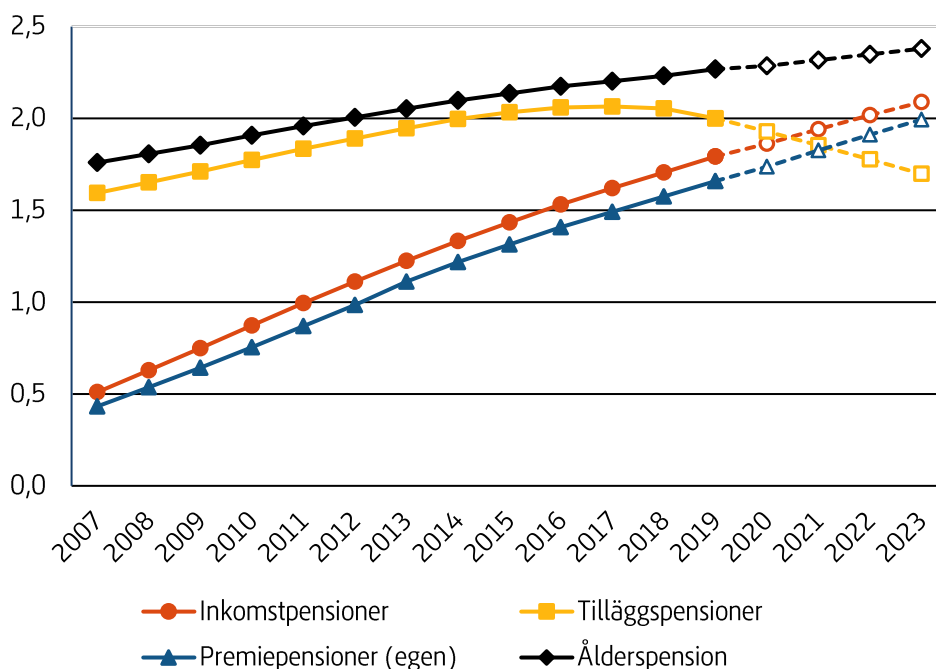
Antalet premiepensioner är färre än antalet inkomstpensioner trots att ungefär 4 900 personer endast har premiepension. De flesta av dem som endast tar ut premiepension är yngre än 65 år.

Knappt 129 000 pensionärer som är 65 år eller äldre har inkomstpension men ingen premiepension. En del av dem som har inkomstpension men ingen premiepension har inte heller rätt till premiepension eftersom premiepensionsrätter inte kunde tjänas in före 1995.

Antalet premiepensioner, exklusive premiepensioner till efterlevande, var 1 659 000 i december 2019 och beräknas vara 1 994 000 i december 2023. Det var drygt 27 000 efterlevande som fick premiepension i december 2019 och dessa beräknas stiga till knappt 45 000 till december 2023. Den stora ökningen beror på att nästan alla nyblivna pensionärer har premiepension och att befintliga pensionärer blir allt äldre.

Diagrammet nedan visar hur antalet ålderspensioner (inklusive de med enbart garantipension eller premiepension) har utvecklats sedan 2007 och hur antalet beräknas fortsätta att öka. Dessutom redovisas utvecklingen för de olika inkomstgrundade ålderspensionerna. Statistiken avser december månad.

Figur 8. Antal ålderspensioner, tilläggspensioner, inkomstpensioner och premiepensioner i december, miljoner

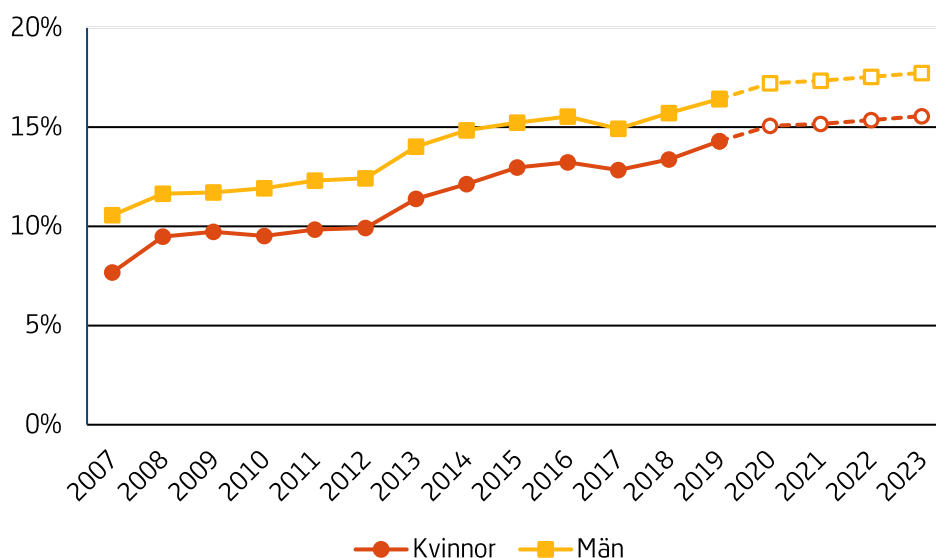

2019 utmärkte sig med relativt markant ökning av andelen som valde att ta ut pension i yngre åldrar. Den långsiktiga trenden pekar mot att en ökande andel av de med intjänade pensionsrätter väljer att ta ut pension innan 65 års ålder. Samtidigt pekar trender på att det också är allt vanligare att ta ut pension även efter 65 års ålder.

Data från första halvåret 2020 visar att coronaviruspandemin än så länge inte har någon påverkan på pensionsmönstret utan att det snarare följer en långtgående trend. Trenden pekar på att allt större andelar väljer att ta ut sin pension antingen före de uppnått riktåldern eller efter de passerat riktåldern. Att pensioneringsmönstret följer trenden medför att det totala antalet pensionärer minskar något jämfört med tidigare antagandet om ett trendbrott.

Diagrammet som följer visar hur stor andel av alla 62-åringar som tjänat in pensionsrätter som var pensionärer i december, per år.

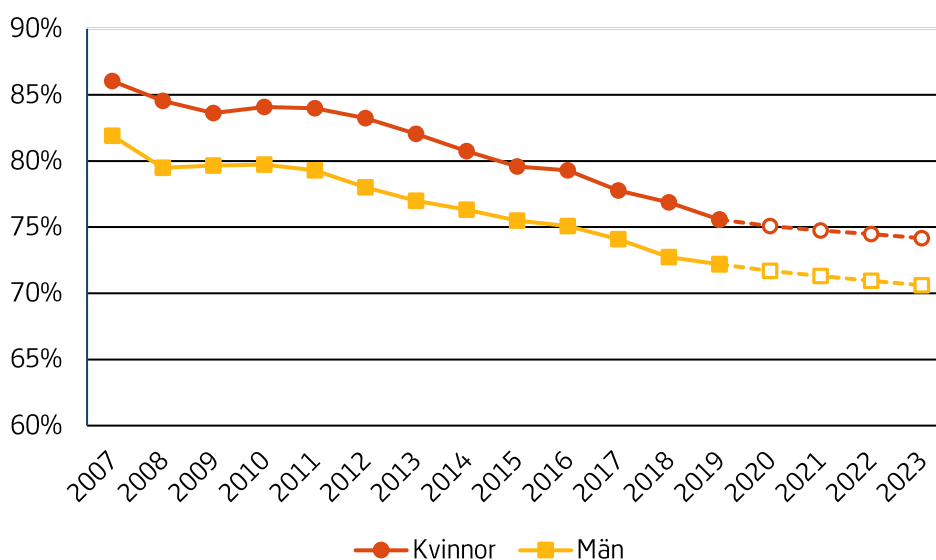
Figur 9. Andel 62-åringar med intjänade pensionsrätter som fick inkomstpension i december, procent

Vi kan inte observera någon anpassning i pensionsbeteende hittills utifrån statistiken över årets första månader. Andelen som har tagit ut sin pension vid 62 års ålder antas öka något under 2020, något mer än i föregående prognos då vi inte längre antar något större trendbrott.

Diagrammet som följer visar hur stor andel av alla 65-åringar som tjänat in pensionsrätter som hade inkomstpension i december, per år.

Figur 10. Andel 65-åringar med intjänade pensionsrätter som fick inkomstpension i december, procent

Prognosen antar att pensioneringsmönster följer den långtgående trenden och andelen som gått i pension vid 65 års ålder fortsätter minska. Tidigare

prognos antog ett trendbrott till följd av coronaviruspandemin, men senaste data visar att scenariot ser ut att förbättras något framöver.

Inkomstpensionens storlek beräknas öka vilket bland annat beror på tjugondelsinfasningen av förmånen och av indexering. På motsatt sätt minskar tilläggspensionen beroende på att endast de som är födda 1937 eller tidigare får hela sin pension utbetald i form av tilläggspension.

Premiepensionen ökar över tid till följd av att de nyblivna pensionärerna har kunnat tjäna pensionsrätter till premiepensionen under fler år än äldre årskullar. Pensionsbeloppet påverkas sedan till stor del av aktie- och ränteutvecklingen samt av ändringar av förskottsrentan för premiepension.

Medelbeloppet för inkomstpension beräknas öka med 6,5 procent 2020 och med relativt låga 4,9 procent för 2021, till följd av ett lägre inkomstindex. För 2022 beräknas medelbeloppet endast öka med 1,0 procent på grund av att indexeringen av inkomstpensionerna är under noll för året.

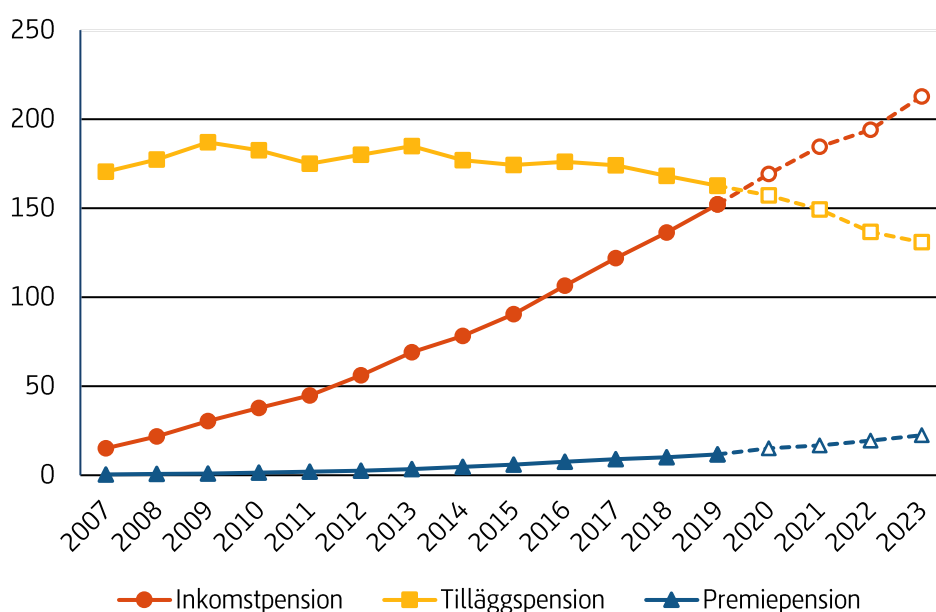
Medelbeloppet ökar dock ändå från året innan eftersom yngre nyblivna pensionärer har högre pension än de äldre. År 2023 beräknas medelbeloppsökningen återhämta sig till 5,7 procent.

Medelbeloppet för tilläggspension beräknas minska med 0,1 procent år 2020, 1,2 procent 2021, 4,5 procent 2022 och vara oförändrat 2023. Likt för inkomstpensionen så påverkas tilläggspensionen av att indexeringen är under noll för 2022.

Medelbeloppet för premiepension, exklusive premiepension till efterlevande, beräknas öka med 23 procent 2020 och 5,4 procent 2021. Den stora uppgången för 2020 förklaras av de kraftiga uppgångarna på aktiemarknaderna under 2019 och den svaga ökningen för 2021 förklaras av att prognosen antar börsfall under 2020. Ökningen för 2021 är dock något högre än vid tidigare prognos då börserna har återhämtat sig under de senaste månaderna. Premiepensionen beräknas sedan öka med 10,8 procent 2022 och 10,2 procent 2023, främst till följd av inflödet av nya pensionärer.

Diagrammet som följer visar utvecklingen av utgifterna för de inkomstgundade pensionsförmånerna redovisat i antal miljarder kronor.

Figur 11. Utgifter för inkomstgrundade pensionsförmåner, miljarder kronor

År 2020 beräknas 46,0 procent av utbetalningarna utgöras av tilläggs pension, 49,6 procent av inkomstpension och 4,4 procent av premi epension. Detta blir första året som utgifterna för inkomstpension överstiger dem för tilläggs pension. År 2023 beräknas tilläggs pensionens andel ha minskat ner till 35,8 procent. Inkomstpension beräknas då utgöra 58,1 procent av utbetalningarna och premi epension 6,1 procent.

Coronaviruspandemin

Till följd av effekter och förväntade framtida effekter av coronaviruspandemin så har ett flertal antaganden justerats. Följande är en redogörelse över de uppdaterade antagandena.

Dödstal och känslighetsanalys för inkomstpension och tilläggs pension

Föregående prognos (maj) beaktade inte ökade dödstal i samband med pandemin då dödstalen inte dittills hade avvikit signifikant från tidigare år. Den senaste statistiken pekar dock på en överdödlighet i linje med influensasäsongen 2018, både i antal och i hur olika kohorter drabbas. Vi har därför i prognosen antagit att dödligheten under 2020 utvecklas i linje med utfallet 2018. För äldre årsgrupper har vi även antagit en lägre dödlighet under 2021, i linje med dödligheten 2019.

Att de antagna dödstalen bryter tidigare trender medför att utbetalningarna av inkomstpension och tilläggs pension under 2020 och kommande år blir lägre än vad som prognosticerats. En genomsnittlig pensionär i åldern 70–89 år får knappt 152 200 kronor utbetalt i pension från inkomst- och tilläggs pension. Om dödstalen för 2020 stiger med 2 000 i dessa åldrar så minskar utbetalningarna med omkring 152 miljoner⁷ kronor om dödsfallen

⁷ 152 200 kronor gånger 2 000 individer dividerat med två.

fördelas jämnt över året. Om 2021 inleds med 2 000 färre pensionärer medför det att utbetalningarna för hela 2021 blir omkring 306 miljoner kronor lägre när man tar hänsyn till indexeringen.

Pensioneringsmönster

Prognosen antar, till skillnad från tidigare prognos, att pensioneringsmönstret i stort kommer följa den långtgående trenden. Detta har behandlats i texten ovan under rubriken *Analys*.

Premiepension och känslighetsanalys

De kraftiga nedgångarna på börsmarknaden i slutet av april har återhämtat sig något. I mitten av juni hade värdet på kapitalet i fondsparande sjunkit med 7,3 procent sedan årets början, upp från omkring 16 procent i mitten av april. Prognosen antar att värdet på placeringarna i fondsparande kommer att sjunka med 5 procent under 2020, det vill säga att värdet kommer stiga med cirka 2 procent under årets andra halva (motsvarande en normal årsavkastning på 4 procent). Detta medför att utbetalt belopp till pensionärer med fondsparande skulle sjunka med omkring 2,5 procent vid årsräkningen mellan 2020 och 2021.

Grovt räknat medför ett fall på 1 procent på aktiemarknaden under ett år att utbetalningarna av premiepension blir omkring 0,4–0,5 procent lägre året därpå. Effekten på utbetalningarna dämpas av att äldre generellt har en större andel av sitt sparande i räntefonder⁸ och av den andel pensionärer som valt traditionell försäkring.

---

⁸ Merparten sparare har placerat sina pengar i generationsfonder som i takt med att spararen blir äldre flyttar över andelar av sparandet till räntefonder.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i maj 2020.

Tabell 28. Prognosjämförelse utgifter för ålderspensionssystemet. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2020	2021	2022	2023
Föregående prognosbelopp	344 838 000	345 913 000	357 533 000	372 903 000
Varav utgifter under utgiftstaket	329 769 000	330 164 000	339 308 000	351 989 000
Ändrade makroekonomiska antaganden		+7 565 000	-4 579 000	-4 402 000
Volym- och strukturförändringar	-420 000	-763 000	-763 000	-717 000
Ny regel				
Förändring av överföringar till EG				
Förändring av administrationskostnader	+65 000	-11 000	-16 000	-18 000
Ny prognos utgifter under utgiftstaket	329 414 000	336 955 000	333 950 000	346 852 000
Förändrad prognos för premiepensioner	+69 000	+1 006 000	+1 264 000	+1 550 000
Ny prognos	344 552 000	353 710 000	353 439 000	369 316 000
Differens i 1000-tal kronor	-286 000	+7 797 000	-4 094 000	-3 587 000
Differens i procent	-0,1	+2,3	-1,1	-1,0

Ändrade makroekonomiska antaganden

Den främsta makroekonomiska påverkan på utgifterna utgörs av förändringar i inkomstindex vilket påverkar inkomstpensionen och tilläggspensionen. Förändringar i inflation och timlöneökning kan påverka prognosen av administrationskostnader. Inkomstbasbeloppet används för att prognosticera intjänade pensionsrätter till inkomstpension och premiepension till de som ännu inte tagit ut sin pension.

Prognosen av inkomstindex har höjts för år 2021 men sänkts ytterligare för åren 2022–2023. Prognosen för inkomstindex är höjd med 2,3 procent för år 2021 och sänkt med 1,4 samt 1,3 procent för år 2022 och 2023, respektive. Detta medför att prognosen av inkomstpension och tilläggspension för år 2021 minskar med 7,6 miljarder. För år 2022 och 2023 sänks prognosen med 4,6 respektive 4,4 miljarder.

Volym- och strukturförändringar

Förra prognosens antaganden om ändrade pensioneringsmönster har justerats för att närmre följa de långtgående trenderna. Detta leder till ett något färre antal pensionärer i åldrar under 70 år över hela prognoshorizonten. Se texten till rubriken *Analys* för mer information.

Framskrivningen av dödligheten för år 2020 har justerats för att likna överdödligheten 2018. Justeringen sänker de prognosticerade utgifterna för tilläggspensionen för samtliga år 2020–2023, med ungefär 480 miljoner år 2020, avtagande ner till ungefär 390 miljoner år 2023.

Förändring för administrationskostnader

Utgifterna för administrationskostnader ökar något år 2020 och minskar 2021–2023. Kostnaderna för AP-fondernas administration följer förändringen av prognoserna av timlöneökning och inflation.

Förändrad prognos för premiepensioner

Prognosen antar att värdet på sparande i fondförsäkring sjunker med 5 procent för 2020 till en följd av utvecklingen på börsmarknaden, upp från 16 procent förra prognosen. Detta medför en ökning av utbetalningarna för åren 2021–2023 på mellan 1,0 till 1,6 miljarder kronor per år. Se rubriken *Coronaviruspandemin* för mer information om effekterna av nedgångar på börsmarknaden samt en känslighetsanalys.

Antalet som tar ut sin premiepension beräknas följa pensioneringsmönstret för inkomstpension. Detta har en minskande effekt på utbetalningarna från cirka 6 till 13 miljoner personer för åren 2020–2023.

www.pensionsmyndigheten.se